

LIETUVIŲ
DIENOS

LIETUVAITĖS SVEIKINA POPIEŽIŲ PIJŲ XII

LITHUANIAN DAYS
MAY, 1956

1956 M. GEGUŽĖS MĖN.

TURINYS

CONTENTS

Vladas Jakubėnas, DAINOS DIENOS BELAUKIANT	3
VLIKO VIZITAI ROMOJE, foto reportažas.....	4-5
Al. Gimantas, PABALTIJO UNIVERSITETAS PINNEBERGE, pasikalbėjimas su prof. V. Stanka.....	6
J. Kralikauskas, AUKSINIS DRIEŽAS, romano ištrauka	8
Grażina Tulauskaitė, POEZIJA	9
AR MES KULTŪRIŠKAI KYLAM AR KRINTAM? Anketos atsakymai	10
J. Narūnė, LIETUVIAI MEDELINE	12
E. S. "ATEIČIAI" 45 METAI	13
Xerxes, SKULPTORIUS TEISUTIS ZIKARAS	14
VEIDAI IR VAIZDAI, foto kronika	16
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI	18

ENGLISH ARTICLES

SOVIETS "COLONIZE" THOUSANDS by M. Musteikis	19
AMBER, GOLD OF THE NORTH by Irene Vidžiūnas	20
FROM THE LITHUANIAN POETS, translations by W. K. Matthews	21
FRANK LUBINAS, LITHUANIAN BASKETBALL ACE by Algirdas Gustaitis.....	22
VOICE OF DEMOCRACY, Contest Winner G. Kajeckas	24
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
LITHUANIAN BOOK SHELF	26

Bernardas BRAZDŽIONIS	Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Paul PUZINAS	Meno Redaktorius / Art Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Elena TUMIENĖ	Anglų klb. Redaktorius / English Editor

REDAKTORIAI ATSKIROSE VIETOSE / ASSISTANT EDITORS—VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; A. BAJORINAS, Toronto, Ont., Canada; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; PR. JOGA, Cleveland, Ohio; J. A. JURAGIS, Sydney, Australia; PR. MICKEVIČIUS, Milwaukee, Wisc.; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, Brooklyn, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; A. VINGIS, Melbourne, Australia; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; BR. DAUNORAS, London, Anglija.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARbiai / PHOTOGRAPHERS—BOSTON, MASS.: VL. Adomavičius, P. Bliumas, D. Čibas, K. Gruzdas, R. Lizdeika; BROCKTON, MASS.: L. Reivydys; BROOKLYN, N. Y.: G. Ponikas; CHICAGO, ILL.: A. Gubinskas, B. Lungys, V. Noreika, A. Stelmokas, Pr. Urbutis; CLEVELAND, OHIO: V. Bacevičius, V. Valaitis; ELIZABETH, N. J.: J. A. Ribinski; HARTFORD, CONN.: A. Jaras; LOS ANGELES, CALIF.: Pr. Gasparonis, L. Briedis; MANCHESTER, N. H.: K. Daugėla; NEW YORK, N. Y.: V. Augustinas, V. Mažeikis; OMAHA, NEBR.: Kun. L. Musteikis; PHILADELPHIA, PA.: K. Baitrukonis, F. Jakaitis, V. Gruzdis, H. Misiauskas; WASHINGTON, D. C.: P. Labanauskas; WATERBURY, CONN.: J. Gaidys, V. Vaitkus; WORCESTER, MASS.: J. Sutkaitis; HAMILTON, ONT., CANADA: E. Gumbelevičius, A. Juraitis; MONTREAL, P. Q., CANADA: V. Juknevičius, L. Stankevičius; TORONTO, ONT., CANADA: J. Dviliaitis, Luna Photo Studio, V. Macas; AUSTRALIA: N. Butkūnas, P. Sakauskas; SOUTH AMERICA: L. Kančauskas; BROOKLYN, N. Y.: Don. Šulaitis,

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS

Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarily those of the Editors.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: Plymouth 4-1377

"Lietuvių Dienos" yra sujungtos su "Kalifornijos Lietuviu".
"Lithuanian Days" is combined with "California Lithuanian".

Skaitytojų pageidavimu prenumeratą atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo.
Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent.
Otherwise it will be renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August
Atskiros numerio kaina 55 centai Single Copy 55 c.
PRENUMERATA metams — \$5.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$5.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00
Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif., under the Act of March 3, 1879

This Month's Cover

At beginning of April the International Federation of Catholic Women and Girls held convention in Rome. Representing Lithuanians were P. Bičkienė and J. Lius-tikaitė. Here Pope Pius XII chats with Lithuanian women who presented him with gift photo album.

Back Cover

Lithuanian Days reporter Algirdas Gustaitis interviews Frank Lubinas in his home in Los Angeles. Frank Lubinas, hailed by the American press as one of the all-time greats in basketball, is still active in the sport. (See detailed article about Lubinas elsewhere in this issue.)

Photo P. Gasparonis

"LIETUVIŲ DIENŲ" PLATINTOJAI

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTYBĖSE:
Baltimore, Md. — K. Bradūnas; A. Česonis
Bayonne, N. J. — A. Pocius.
Boston, Mass. — S. Minkus; A. J. Jokubaitis; Lith. Furniture Co.; V. Vakauza, Dz. Giedraitis.
Brockton, Mass. — F. Mandeikis; C. P. Jurgelūn; K. Keblinskienė
Brooklyn, N.Y. — "Laima"
Chicago, Ill. — A. Auširienė; J. Karvelis; A. Kartanas; S. Metricks; St. Penčyla; Shimkus; B. Urbonas; A. Valavičius; K. Babickas; Vl. Būtėnas.
Cicero, Ill. — B. Stangenbergas
Cleveland, Ohio — "Dirva"; V. Rocevičius;
Columbus, Ohio — S. Viscantas /P. Joga
Detroit, Mich. — P. Polteraitis; "Neringa"
Vl. Pauža; "Gaiva" Refreshments & Gifts;
E. Chicago, Ind. — E. Vilutis /M. Šimonis.
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis; A. Rudzitis
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus
Gardner, Mass. — A. Nakutis.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis
Greenfield, Mass. — A. W. Dėdinas
Hartford, Conn. — J. Sekys; V. Nenortas; T. Benešius.
Kenosha, Wisc. — V. Gaidelis
Linden, N. J. — A. Liudvinaitienė.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Miami, Fla. — Kun. A. Tamolunas;
Milwaukee, Wisc. — Pr. Mickevičius.
Newark, N. J. — K. Trečiokas
New Britain, Conn. — J. Liudžius.
Omaha, Nebr. — J. Cicėnas; kun. L. Musteikis; K. Palšiūnas; E. Ribokienė.
Pittsburgh, Pa. — Frank Žilionis
Philadelphia, Pa. — J. Karaska; H. Mišliauskas; L. Meyer;
Providence, R. I. — K. Čiočys
Rochester, N. Y. — A. Sabaliauskas; V. Zmuidzinias; Tulip Variety Store - A. Beresnevičius
Shenandoah, Pa. — J. P. Mačiulis.
Stamford, Conn. — J. Siugzda
Waterbury, Conn. — V. Vaitkus, J. Gaidys
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas; J. V. Stanislovaitis.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.
KANADOJE:
Bedford, P. Q. — V. Brilvicas
Edmonton, Alberta — V. Taraškevičius.
Hamilton, Ont. — J. Pleinys; E. Gumbelevičius; Kl. Prielgauskas.
Montreal, Que. — P. Rudinskas; J. Parojus
London, Ont. — K. Kudukis.
St. Catherines, Ont. — A. Dauginaitė
Sault-Ste-Marie, Ont. — V. Mockus
Sudbury, Ont. — V. Montvilas
Ottawa, Ont. — A. Paškevičius.
Pembroke, Ont. — V. Balys.
Toronto, Ont. — V. Aušrotas; A. Kuolas J. Smolskis; J. Mažeika; A. Bajorinas; "Tėvų žiburių" knygynas; Time Cigar Store; Tulip Lunch; P. Kairys Grocery Atlantic Restaurant.
Windsor, Ont. — O. Ražauskienė.
Winnipeg, Man. — S. Bujokas, M. Januška
ANGLIJOJE:
Rev. J. Kuzmičkis, 21 Ann Pl., Bradford 5, Yorks.
D. Daunoraitė, 49 Thornton Ave., London W. 4.
K. Rožanskas, 7 Gedlings Grove, Nottingham.

LIETUVIŲ
DIENOS
No. 5 1956

PASAULINIAME KATALIKŲ MOTERŲ IR MERGAIČIŲ KONGRESE ROMOJE lietuvės moteris atstovavo Ateitininkų delegatės solistė Prudencija Bičkienė (vidury) ir solistė J. Liustikaitė (dešinėje). Jos čia matyti 33-jų tautų degačių tarpe, š. m. balandžio mėn.

SINGERS P. Bičkienė, center, and J. Liustikaitė, right, represented Lithuanian women at international Catholic women's congress at Rome. 33 nations were represented.

Italy's News Photo

Dainos Dienos belaukiant

VLADAS JAKUBĖNAS, Chicago, Illinois

Istorija žino pavyzdžių, kai likimo skaudžiai paliestos tautos, praradusios savo laisvę, net išvartotos iš savo tėvynės rasdavo visdėlto būdų išlaikyti per šimtmečius savo tautinį savitumą. Įvairių būta rėmų, padedančių tautai nežūti. Savotišką pavyzdį čia mums teikia žydų tauta, kuri, išblaškyta po visą pasaulį, užmiršusi savo gimtąją kalbą kasdieniniame vartojime, visdėlto pasiliko kaip atskira tauta savotiškai tautiškumo ir tikybės vienybės dėka.

Idomus taip pat ir airių tautos pavyzdys: savo gimtoje šalyje airiai užmiršo savo senovišką keltų kalbą, išlikusią tik tolimuose užkampiuose ir prisiėmė savo prispaudėjų — anglų kalbą; didvyriškos pastangos atgaivinti senąją kalbą dabartinėje laisvoje Airijoje sunkiai vyksta. Didesnė pusė tautos gyvena už savo tėvynės ribų, palikę ją dėl sunkių ekonominių sąlygų. O visdėlto ir čia Amerikoje airiai sudaro aiškų tautinį vienetą, išsiskirdami iš kitų angliškai kalbančiųjų ir net iš anglų kilmės amerikėnų. Iš dalies juos jungia prisirišimas prie R. Katalikų tikybės, kuris jų tėvynėje buvo lyg pasipriešinimo simboliu prieš anglus — protestantus; tačiau yra kažkas ir daugiau, sunkiai apčiuopiamo; gal čia turi reikšmės ir airių prisirišimas prie savo dainų, kuriomis taip turtingas jų kraštas.

Lietuvių tautą paskutiniuoju laiku irgi ištiko sunkūs smūgiai. Nors gera dalis mūsų tautos dar tebegy-

vena laisvės netekusioje tėvynėje, bet nemaža jos dalis išblaškyta po platų pasaulį. Tas išblaškymas ėjo bangomis, kurių, deja, galo dar nematyti. Seniausia ir gal didžiausia banga bus mūsų "senoji" emigracija, išvykusi panašiai kaip airiai, sunkių politinių ir ekonominių sąlygų spaudžiama. O skausmingoje netolimoje praeityje būta ir daug priverstinių bangų ir skaudžių prisiminti datų, kaip 1940, 1944, o vėliau, berods, 1948 ir 1949 metai, kada dešimtys tūkstančių lietuvių buvo išraunami iš savo tėvynės, ar tai užkaltauose vagonuose į rytus vežami, ar tai "savo noru" palikę tėvynę, arklinais vežimais, ar pėsti, ar perpildytuose vokeiškuose traukiniuose betraukia į Vakarus, sovietiniam tvanui antrą kartą užliejant mūsų kraštą.

Išbarstyti, išmėtyti tautai reikia tvirtai laikytis prieš nutautėjimą, norint išlikti gyvai. Reikia skaitytis su faktu, kad svetur gyvenančių lietuvių jaunoji karta nutols nuo lietuvių kalbos, kuri, geriausiu atveju, jai pasiliks suprantama, bet nebe kasdieniškai vartojama. O visdėlto, nenorėdami mirti, kaip tauta, turime ieškoti kažko, kas mus saugotų, kas mus jungtų, kas būtų tikrai mūsų, net svetimos kalbos, svetimos aplinkos jūrai mus besupant. Vienas iš tokių veiksmų, gal net jų galinčiausias yra mūsų daina. Lietuvių palinkimas prie dainos, mūsų tautai išėjus iš grynai kaimo gyvenimo, pasireiškė jau senai, mūsų tautinio atgimimo pradžioje

AUDIENCIJA PAS POPIEŽIŲ. Kovo 14 VLIKO pirmininkai buvo priimti Šv. Tėvo Pijaus XII audiencijoje. Popiežius kalbasi su VT pirm. A. Deveniene.

IN AUDIENCE WITH POPE PIUS XII in Rome. Chatting with Pope is Mrs. A. Devenienė, head of executive committee of VLIK.

gausių lietuviškų chorų pavidalu. Lietuviški chorai lydėjo ir stiprino pirmuosius mūsų atgimstančios tautos žingsnius; liaudies dainos, subalsuotos pirmųjų mūsų muzikų kėlė klausytojų entuziazmą ir tvirtino mūsų bundančios tautos sąmonę, o jos dažnai grąžindavo lietuvių net jau nutautėjusius mūsų tautos sūnus.

Chorinis giedojimas ir dainavimas plačia vaga buvo pasklidęs taip pat ir lietuvių išeivių tarpe Amerikoje. Buvo laikai, kai kultūrinė veikla čia buvo lengvesnė, negu caro valdžios slopinamojoje Lietuvoje; amerikiečiai lietuviai, mūsų čia atvykusių muzikų vadovaujami, atliekamu laiku, po sunkaus darbo įvykdydavo muzikos veikalus, suruošdavo dainų šventes. Tipinga, kad tie čia gimę Am. lietuviai, kurie turėjo daug bendro su daina, geriau išlaikė ir tautinę dvasią.

Idėja vienos šalies chorams suvažiuoti į krūvą ir bendrai atlikti specialiai paruoštą programą yra ypatingai tinkama mažoms tautoms, gyvenančioms ar tai politinėje priespaudoje, ar tremties išsiblaškyme. Negalint išnaudoti tautos pajėgumo kuriant savo valstybę, ar ginant ją nuo užpuoliko, sunku rasti geresnį būdą vieningai tautos dvasiai pasireikšti, kaip kad dainų šventė. Ir net prispaudėjo ranka čia dažnai ne taip griežta esti; mūsų kaimynai latviai ir estai, kurių kraštuose caro valdžios letena buvo kiek lengvesnė, jau nuo 19-to amžiaus vidurio reguliariai galėjo ruošti dainų šventes, pritaikydami, tiesa, jas neva tai rusų caro vardadieniui ar panašiomis oficialiomis progomis. Spaudos draudimo laikus gyvenančioje Lietuvoje tada toks žygis nebuvo galimas; dainų šventę mes tegalėjome suruošti tik laisvę atgavę. Dainų šventės ruošiamos ir dabartinėje Lietuvoje; jos ten yra valdžios globoje ir priežiūroje; repertuaras cenzūruojamas ir žymia dalim sovietiškas. O vis dėlto, kažkaip atrodo, kad mūsų pavertoje tėvynėje ir tokia sovietiskai reguliuota dainų šventė gali sudaryti tam tikro visai ne "tarybinio" atodūso klausytojams. Nes: ne visos dainos programoje esti sovietiškos; gimtoji liaudies daina ir dabartinės Lietuvos sąlygomis žadina ir kelia kiekvieno lietuvių nuotaiką.

Už Lietuvos sienų didžiausia lietuvių grupė JAV-se ir Kanadoj. sujungti geru susisiekimu ir panašiomis aukštai civilizuotomis gyvenimo

ISPANIJOS AMBASADOJE. VLIKO pirmininkai ir PLB-nės Italijos Krašto pirm. kun. V. Mincevičius su Ispanijos Ambasadoriumi prie Šv. Sosto F. M. Castiela y Maiz priėmė, kurį suruošė Ispanijos Delegacija Popiežiaus garbei, jo 80 metų sukakties proga.

VLIK HEADS and the Rev. V. Mincevičius with Spanish Ambassador to the Vatican at reception honoring the 80th birthday of the Pope Pius XII.

VLIKO IR VT PIRMININKAI Lietuvos Pasiuntinybėje prie Šv. Sosto. Pirmoje eilėje iš kairės: Diplomatinės šefas fin. S. Lozoraitis, VT pirm. A. Devenienė, VLIKO pirm.

J. Matulionis, V. Lozoraitienė, O. Stašinskaitė. Antroje eilėje: Prof. S. Žymantas, K. Drunga, S. Lozoraitis ir VLIK OFFICIALS at Lithuanian Legation in Vatican.

SU ITALIJOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS ŠEFU. VLIKO pirm. J. Matulionis ir VT pirm. A. Devenienė kalbasi su Italijos Užsienių Reikalų Ministerijos Užsieniečių ir Diplomatinės Tarnybos šefu ministru Alberto Nonis.

WITH ITALIAN DIPLOMATIC CORPS CHIEF.. VLIK chairman J. Matulionis and executive committee chairwoman Mrs. A. Devenienė confer with Alberto Nonis, Italian Diplomatic head.

sąlygomis. Mes nežinome, kokio didumo mūsų tautos dalis yra išmėtyta po taip pat didelius Sibiro plotus, bet mes tvirtai žinome, kad lietuviai ten gyvena žiauriuose sąlygose, visiškame išblaškyme; jų gimtoji daina gali skambėti ne bent lageryje mišką kertant, ar, jei sargai lei-

džia, barako ar molinės landynės vienuoje. Sibiro lietuviai tikrai negali suruošti ne tik dainų šventės, bet ir menkas chorelis ten atrodytų kaip neįsivaizduojamas sapnas.

Mes, JAV ir Kanados lietuviai esame vienintelė už tėvynės ribų gyvenančioji lietuvių gru-

pė, kuri gali imtis ir ištesėti šį didelį žygį: bendrą JAV ir Kanados lietuvių didelio masto dainų šventę. Mums čia niekas netrukdytų jos ruošti, niekas necenzūruotų mūsų dainų programos; mes ją galime ruošti taip, kaip kad laisvoje Lietuvoje, prisitaikydami prie . / **NUKELTA | 13 PSL.**

PAMALDOS UŽ PAVERTAS TAUTAS S. Maria Maggiore Bazilikoje, Romoje, suruoštos Italijos politinio komiteto "Pace e Liberta" (Taika ir Laisvė), talkininkaujant PLB-nės Italijos Krašto Valdybai. Pamaldas laikė ir pamokslą pasakė vyskupas V. Padolskis, lietuviškai giedojo Šv. Kazimiero Kolegijos choras, diriguojamas A. Skridulio. Pirmoje eilėje iš d. į k.: Komiteto "Pace e Liberta" gen. sekr. Dr. Dotti, pirm. grafas Edgardo Sogno, VLIKO VT pirm. A. Devenienė, VLIKO pirm. J. Matulionis. Pamaldose dalyvavo apie 1.500.

RELIGIOUS SERVICE for the benefit of the subjugated nations at S. Maggiore Basilica in Rome, sponsored by the Committee "Pace e Liberta" in cooperation with Lithuanian Community in Italy.

PAS KARDINOLĄ PIZZARDO. VLIKO pirmininkai lankydami Romoje, buvo priimti didelio Lietuvos draugo kardinolo Pizzardo, kuris užgyrė VLIKo veiklą ir ragino nenuleisti rankų.

WITH CARDINAL PIZZARDO. While visiting in Rome VLIK officials paid visit to Cardinal Pizzardo, friend of Lithuania, who praised the work of VLIK and urged members to continue in their work.

PABALTIJO UNIVERSITETAS PINNEBERGE

Pasikalbėjimas su prof. Vladu Stanka, buv. PU prezidentu

Lietuvių, latvių ir estų Vakarų tremties gyvenime itin ryškų bruožą paliko ir gilią kultūrinę dirvoje vagą išvarė pokario metais Vak. Vokietijoje veikęs Pabaltijo Universitetas (Hamburge—Pineberge).

Pabaltijo universitete gražus būrys pabaltiečių mokslininkų ir studentų galėjo tuoju po karo jaukioje aplinkoje mokytis ir mokyti ir tuo tikrai vertingai sunaudoti šiaip jau gana pilkas ir monotoniškas stovyklinės dienas. Be to, pati Pabaltijo Universiteto egzistencija teigiamai prisidėjo prie Pabaltijo valstybių vardo kėlimo ir bendrųjų reikalų populiarinimo.

Ir šiandien, nors Universitetas jau senokai (1949) užsidaręs, atsimenant jo išikūrimą prieš dešimtmetį, pravartu kiek plačiau sustoti ties ta vienintele savo forma trijų Pabaltijo tautų institucija, kuri tų tautų kultūriniame gyvenime yra ryški ir reikšminga. Tokiais motyvais mūsų bendradabio kreipėsi į šiuo metu Washingtone, D. C., gyvenantį prof. Vladą Stanką,ėjusį PU viceprezidento, o vėliau ir prezidento pareigas, pateikdamas eilę klausimų, į kuriuos mūsų mokslininkas mielai noru atsakė.

Foto nuotraukų iš PU gyvenimo suteikė dr. J. Puzinas, buv. PU lietuvių rektorius.

— Sakykite, gerb. profesoriau, kada ir kaip kilo mintis bei norai steigti pokario nežinios bei netikrumo dienomis savąją akademinių lygio įstaigą?

— Karui pasibaigus ir paaiškėjus, kad pasitraukusiems iš tėvynės teks ilgesnį laiką pasilikti Vokietijoje, tautinėse grupėse kilo įvairių sumanymų dėl savo universiteto įkūrimo. Toks sumanymas kilo ir lietuvių tarpe, ir 1945 m. rudenį aš tuo reikalu atvykau iš Hamburgo į Freiburgą, pakeliui sustojęs Goettingene ir Heidelberge išsiaiškinti, ar nebūtų galima prie kurio nors iš vokiečių universitetų sudaryti lietuvišką skyrių. Panašūs projektai kilo savarankiškai pas latvius, pas ukrainiečius ir kitas tautas. Toliau šie reikalai pastūmėjo latviai. Britų zonoje jiems pavyko rasti karinės administracijos pritarimą, tačiau su sąlyga, kad tai būtų ne vien latvių, bet visų trijų Pabaltijo tautų universitetas. Tada jų iniciatyva buvo sušauktas pasitarimas Hamburge (jei neklystų, 1945 m. lapkr. mėn. pradžioje), ir 1946 m. sausio mėn. jau sudaryta universiteto užuomazga.

— Kada buvo pradėtos skaityti pirmosios paskaitos ir kurie fakultetai veikė? Be to, būtų įdomu patirti, kiek buvo klausytojų ir mokojo personalo narių?

— Pirmosios paskaitos prasidėjo jau tų pat metų kovo mėn. Pradėjęs darbą Pabaltijo Universitetas turėjo aštuonius fakultetus: filologijos, teisės ir ekonomijos, gamtos matematikos, žemės ūkio, architektūros ir inžinerijos, chemijos, mechanikos ir medicinos. Universiteto

veikimo pradžioje buvo virš 200 dėstytojų ir virš 1200 studentų.

— Kokie buvo tarpusavio atskirų tautinių grupių santykiai? Čia turima galvoje tiek profesūra, tiek ir studentija.

— Tarpusavio santykiai, kiek mokojo personalo, tiek ir jaunimo tarpe, buvo kuo puikliausi ir daug geresni ir darnesni, negu kai kurių tautinių grupių santykiai apskritai. Iš viso, 1946 — 1949 metais neatsimenu nė vieno, kad ir menkiausio incidento ar nesusipratimo, kuris būtų kilęs tarp tautinių grupių ar tarp įvairių tautų profesorių ar studentų, kuris būtų buvęs susijęs su kokia nors tautine neapykanta ar nesugebėjimu vieno suprasti kitą. Apskritai, šis trijų tautų bendradarbiavimas paliko kuo geriausią įspūdį. Tai nereiškia, kad trijų tautų žmonės neturėjo tam tikrų esminių skirtumų. Tačiau atrodo, kad jos viena kitą papildydavo, ir estai su jų giliu intelektualiskumu, latviai su savo nepaprastu dinamiškumu ir lietuviai su savo jiems įgimtu nuoširdumu, sudarydavo tikrai gražų ir net įspūdingą ansamblį. Tikiuos, kad kiekvienam Pabaltijo Universiteto dalyviui jo darbo laikas bus visuomet atmintinas ir brangus.

— O kaip reikalai klostosi su mokslo priemonėmis, laboratorijomis, kabinetais, vadovėliais, biblioteka ir pan. klausimais?

— Mokslo priemonių pradžioje ne tik stigo, bet jų visiškai nebuvo. Tačiau palaipsniui jų pradėjo atsirasti. Tuo rūpinosi kaip bendra Universiteto vadovybė, taip ir kiekvieno fakulteto dekanai ir profesoriai. Šiuo atveju nepaprasta energija pasižymėjo kolegų latviai. Lietuviams irgi teko prie mokslo priemonių suradimo prisidėti, nukreipiant į Pabaltijo Universitetą evakuotą iš Kauno Technikos Fakulteto įrengimą. Be to, Amerikos lietuviai su Balfu priekyje suteikė vertingą pagalbą bibliotekos sudarymui, kurios gerai parinktas branduolys buvo prisiųstas iš Jungtinių Amerikos Valstybių. Tokiu būdu atsirado biblioteka, kuri iš nieko išaugo iki virš 12,000 tomų mokslinės literatūros! Tuo pačiu laiku buvo sudaryti anatomijos kabinetas, cheminė laboratorija, odontologijos kabinetas, mechaninė dirbtuvė, mineralogijos kabinetas, botanikos kabinetas ir kt. Visa tai buvo, palyginti, gerai įrengta, su įvairiausiais prietaisais, aparatais, mikroskopais, eksponatais.

Didelių sunkumų buvo pradžioje su vadovėliais. Sugriautoje Vokietijoje knygų nebuvo galima gauti. Todėl Pabaltijo Universiteto profesoriams teko patiems paruošti virš 80 mimeografuotų vadovėlių bei paskaitų iš įvairiausių mokslo sričių. Be to, negalima nepaminti su padėka draugiškumo, kuris buvo rodomas vokiečių Hamburgo Universiteto, kuris plačiai leisavo mūsų profesoriams ir studentams naudotis jų bibliotekomis, seminarais, o kartais ir kitomis mokslo priemonėmis.

PRIEANGIS Pabaltijo universitete Hamburge, dekoruotas trijų valstybių ir fakultetų ženklais (1946 m.).

ANTEROOM of the Baltic University at Hamburg, Germany, decorated in three national and college colors (1946).

PABALTIJO UNIVERSITETO REKTORATAS 1948 m. pavasarį Pinnneberge. Iš kairės į dešinę (sėdi): M. Eglitis, latvių rektorius, F. Gulbis, universiteto prezidentas, V. Stanka, sekančiais, 1948-9 m. m. buvęs un-to prezidentas, dabar dirbąs Kongreso bibliotekoje Washingtone; stovi: dr. J. Puzinas, lietuvių rektorius ir A. Raun, estų rektorius.

HEADS OF THE BALTIC UNIVERSITY at Hamburg. Picture was taken in the spring of 1948 at Pinneberg.

STUDENTŲ SKAITYKLA Pabaltijo universitete Hamburge (1946 m.).
STUDENT READING ROOM in the Baltic University at Hamburg, Germany (1946).

Dr. JONAS PUZINAS, Philadelphia, Pa., buvęs Pabaltijo universiteto lietuvių rektorius (1948-1949 m.). Istorikas archeologas. Nuo 1934 profesorius V. D. universitete Kaune, dirbo muziejuose, buvo VD kultūros muziejaus priešistorinio skyriaus vedėjas, vykdė archeologinius kasinėjimus, parašė visą eilę istorinių-archeologinių veikalų.

DR. JONAS PUZINAS, former Lithuanian rector (1948-49) of the Baltic University at Hamburg, Germany. He is a historian and archeologist.

— Kiek PU studentų spėjo baigti mokslus ir kiek per visą gyvavimo metą buvo skaityta paskaitų?

— Viso Pabaltijo Universitete 1946—1949 metais buvo perskaityta apie 70,000 paskaitų. Mokslą spėjo baigti virš 50 studentų; arti 200

studentų gavo galimybę per PU įstoti į vokiškus universitetus ir tęsti studijas. Daug kas tęsė ir baigė studijas emigracijos kraštu universitetuose, kurie beveik visuomet įskaitydavo visus dalykus, išklaustus mūsų universitete.

LIETUVIŲ PROFESORIŲ GRUPĖ Pinneberge 1948 vasarą. Iš kairės į dešinę: J. Vengris, agronomijos dr., buv. Dotnuvos Žemės ūkio Akad. profesorius, dabar profesoriaujas JAV-se, Pr. Čepėnas, istorikas, enciklopedininkas, kalbininkas dr. P. Jonikas, ir dr. Maciūnas, visuomet puikiai nusiteikęs, dabar dirbęs Philadelphijos un-to bibliotekoje.

GROUP OF PROFESSORS in attendance at the Baltic University in 1948.

riamas buvęs ar diskutuojamas. Turu prisipažinti, kad aš asmeniškai, — Kaip plačiai moksliniame darbe spėjo pasireikšti PU mokomojo personalo nariai?

— PU profesoriai 1946—1949 metais išleido virš 60 spausdintų mokslo darbų. Šitie darbai buvo siunčiami universitetams ir kitoms mokslo institucijoms (virš 200) visame pasaulyje, kurie už tai siūsdavo savo mokslo darbus Pabaltijo Universitetui.

— Kada buvo PU uždarytas ir kas atsitiko su jo turtu?

— Universitetas buvo uždarytas 1949 m. spalio mėn. 1 d. Jo turtas perėjo karinės administracijos žinion, o dalis buvo perduota Pabaltijo Mokslų Institutui. Nuosavybės perėmimo smulkmenų ir tolimesnio likimo nežinau.

— Beje, tam tikra mūsų profesūros dalis nebuvo įsijungusi į savojo universiteto darbą. Kaip reiktų aiškinti ar suprasti šį reiškinį?

— Pabaltijo Universitetas buvo įsteigtas tik britų zonoje ir iš pat pradžios buvo iš viršaus numatyta, kad jame dėstys tik profesoriai, kurie jau gyveno britų zonoje, lygiai kaip ir studentai iš principo tebuvo priimami tik britų zonoje gyveną. Todėl kitų zonų profesoriai galėjo dėstyti tik nelegaliai ar pusiau legaliai atvykdami trumpam laikui, juo labiau, kad mokomojo personalo, esančio britų zonoje, skaičius pasirodė buvęs gana didelis, ypač imant dėmesin šio skaičiaus santykį su studentų skaičiumi. Be to, Universitetas, kad ir naudojosi britų zonos administracijos palankumu, egzistavo, išskyrus paskutiniuosius metus, tik nuo vieno semestro iki kito, tat nenuostabu, kad kitų zonų profesoriai, matydami tokį nepastovumą, bijojo rizikuoti keltis į britų zoną, kur gyvenimo sąlygos buvo nepalyginamai prastesnės negu amerikiečių ar prancūzų zonose.

— Ar Jums, profesoriau, neatrodo, kad gauta patirtis ir nuotaikos Pabaltijo Universitete neturėtų kokios reikšmės ir ateity, ypač vis daugiau kalbant apie galimą trijų Pabaltijo tautų federaciją ar pan. tarpusavius santykius?

— Mano nuomone, PU veikla nieko bendra su Pabaltijo valstybių federacijos klausimu neturi, nes pastarasis klausimas yra visiškai kitoje plotmėje. Visais atvejais, neat-

simenu, kad šis klausimas PU kada nors viešai ar privačiai būtų apta- kad ir buvau PU entuziastas, niekuomet nebuvau ir nesu Pabaltijo valstybių federacijos šalininkas, maždaug dėl tų pačių priežasčių, dėl kurių norvegai nelinksta jungtis į kokią nors uniiją ar federaciją su Švedija.

— Ar į P. Universiteto lietuvių sektoriaus darbą buvo galima žvelgti, kaip į savotišką Vilniaus ir Kauno universitetinių tradicijų tąsą emigraciniame gyvenime?

— Kiekvienai tautinei grupei Pabaltijo Universitetas buvo tos tautos universitetas laisvo veikimo tąsa. Mums, lietuviams, tai buvo Lietuvos universitetas, o iš dalies ir žemės ūkio Akademijos, darbo ir tradicijų tąsa.

— Baigiant, būtų įdomi Tamstos nuomonė ir įsitikinimai, kiek daug ir kaip buvo jaučiama PU reikšmė ir įtaka visame mūsų emigracijos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime?

— Pabaltijo Universiteto lietuvių skyriaus veikla buvo žymi ne tik Vokietijoje britų zonos, bet ir visų zonų, ir net viso pasaulio lietuviams. Apskritai, Pabaltijo Universiteto, kaip tokio, buvimas ir jo iš karinės valdžios pusės globa buvo aiškus įrodymas, kad Pabaltijo tautų reikalas ir likimas pasaulio dar nėra galutinai pamirštas. Kad į Pabaltijo tautas žiūrima kaip į kultūringas tautas. Ta universiteto reikšmė buvo vaizdingai ir įspūdingai užakcentuota trijų Pabaltijo valstybių ministerių Londone atsilankymu į Pinnebergą 1949 metų pavasarį. Be to, Amerikos lietuvių parodyta ypatinga globa lietuviškajam skyriui, teikiant didelę paramą studentams ir profesoriams, parodė, kad pasaulio lietuviai augštai vertino Pabaltijo Universiteto darbą ir tikrai rūpinosi jo lietuviškojo sektoriaus būkle, — baigė prof. Vladas Stanka.

— Reiškiant prof. Vl. Stankai gilią padėką už vertingas informacijas bei ta proga pareikštas mintis, malonu prisiminti, kad visa eilė mūsų mokslininkų, dirbusių PU, šiuo metu taip pat aktyviai reiškiasi akademiniame plotmėje. Džiugu, kad ir tam tikras skaičius buv. PU studentų šiandien jau yra baigę augštąjį mokslą, kiti ruošia doktoratus, ir netrūkūs papildys lietuvių mokslininkų skaičių laisvajame pasauly.

Al. Gimantas

PABALTIO UNIVERSITETO AULA MAGNA 1948 metų pavasarį.

AULA MAGNA of the Baltic University, spring, 1948.

JUOZAS KRALIKAUSKAS, Toronto, Ont., Canada, mokytojas ir beletristas rašytojas.

JUOZAS KRALIKAUSKAS, Toronto, Ont., Canada, teacher and author.

Juozas Kralikauskas yra vienas šių mūsų rašto žmonių, kurie rašytojo darbo nelaiiko savo pagrindine profesija, rašo nedaug, bet su kiekviena nauja knyga duoda tai, kas nepalieka už literatūros meno ribų. Su novelių rinkiniu "Septyni kalavijai" J. Kralikauskas atstovauja ekspresionistinį mūsų beletristikos laikotarpį, kurio kiti adeptai nežymiai pasitraukė į šalį ir nebesireiškia. Prieš porą metų išleistame romane "Urviniai žmonės" J. Kralikauskas, pasinaudodamas ekspresionistinėmis stiliumis priemonėmis, davė veiklą, stiprų masės žmonių psichologiją, ryškų atskirais individualais, atskleidždamas reportažinio romano menininių galimybes, pas mus pirmą kartą taip sėkmingai panaudotus, sukuriant dokumentinį laiko (D. P. įsipareigojusių darbininkų Kanados aukso kasyklose) veiklą.

Čia spausd. ištrauka iš naujo romano "Šviesa lange", vaizd. vienos šeimos tragediją.

AUKSINIS DRIEŽAS

JUOZAS KRALIKAUSKAS

Atsitinka po to Giedrei — begrižtant vienai iš krautuvės — netikėtai Kvedarą pirmą kartą sutikti. Ji net susvyruoja, staiga kojas nuosilpiui pamušant. Pastyra jam praeinant.

—Sveika! Kaip lakais? — juokiasi Marius, lyg niekur nieko.

—...

—Kas tau? Nekalbamos valandos?

Ji pastebi driežą prie įkaitusio akmens. Ažuoliškai ruda nugara, žalsvais šonais ir auksine papilve driežas. Atsimena Salamandros bačiukų markę, ir kad b...tų gera atsiremti į kokį turėklą. Jeigu jiedu būtų dabar ant tilto, ji žiūrėtų į vandenį, turėtų kur akis padėti. Gerai bent, kad čias driežas pasitaikė.

—Kodėl iš manęs norit? — ji girdi savo pačios žodžius, lyg juos kas kitas iš jos vidaus būtų pasakęs.

—Žinau, ką turi galvoj. Bet tai ne buvo klaida ar nusikaltimas. Ant to, kaip ant pamato, statysim mūsų ateitį.

Driežas stebi susitikusius milžinus. Klausio jam nesuprantamų girdesių. Nesujudėdamas, kaip negyvas.

Gal šis driežas čia atokaitoj buvo primigęs? Staiga pažadintas bus išsigandęs ir besiorientuojąs. Spokso drumzlinom, voratinklinėm akim.

—Ateitį? Dargi mūsų? — užgirsta labai nustebusi savo pačios klausimą.

—Taip, mūsų ateitį.

Įtempimas sunkėja. Driežo akys auga, spalvos plinta ant besipučiančio kūno.

—Atrodo, kad jūs nesuprantat, ką sakot.

—Praeities jau nėra: praeitis praėjo. Dabar esame tik mes abu. Mūsų laukia auksinė ateitis.

—Laukia! Mūsų laukia, ha! Nebent šis auksinis driežas, ve, laukia. Kad greičiau baigtumėm nesąmones ir nueitumėm kas sau.

Įtempimas jau darosi neištveriamas.. Driežo sulenktos kojos stambėja, pampsta. Ne Salamandra jau: čia slibinas, kurį anapus horizontų ir laikų Siegfriedas nukovė. Tik ne šis — Domas yra teisingas ir taurus: į Siegfriedą jis panašesnis. O šis, kurs kelią dabar pastojęs, yra pasalūnas: kaip Hagenas, ruošia mirštamą smūgį Domui į nugarą...

Kvedaras staigiu šuoliu pagriebia driežą į sauja.

Marius sviedžia driežą į dangaus mėlsvį.

Giedrė krūpteli.

Driežas svaigiai virba aukštumoje dideliu lanku.

—Ką jis jums padarė? — ji rik-teli ir nusigrėžus užsimerkia. Driežo kelias nutįsta per jos sąmonę.

Užgirsta Mariaus juoką ir vėl užsimerkia.

—Giedre, mieloji! — jis tiesia ranką paglostyti jos smakrą.

—Ne! — ji atšoksta atgal: ta ranka jis buvo driežą pagriebęs. Ruoplio prakaitu susitepęs jo delnas. Nuo jo prisilietimo ji sustingtų, ir veidas spuogais nudriežėtų.

Erdvėje driežas jau nevirbuliuoja. Kur jo ramiai šildytasi, ten belikęs jau vien tik žvirgžds-mėlis, Mariaus pirštais žviežiai grybštelėtas.

—Turime išvykti kitur drauge gyventi.

—Ką jūs dabar klie-dat? — ji nusisuka eiti.

—Nieko tu nebijok su manim. Nėra kliūtis, kurios aš nenugalėčiau. Saulių iš jo atsiimsim., —kalba neatsilikdamas šalia. — Išgelbėdamas vistiek kaip gyvybę jam daviau. Klausimas, katro dabar tėviškumas didesnis. Jis dėl Sauliuo gyvybės nėra rizikavęs. Žadėjai ligi mirties būti man dėkinga.

Giedrę sprangina ašaros. Ji spartina žingsnius. Oooo! Iš proto galima išeiti. Laukia ateitis auksinė ir Sauliuką jis mylėtų labiau už tikrąjį tėvą... Paskui driežą būti nu-sviestam eilė Voverytės Uodegėlėi. Gugą mylėtų irgi nedaugiau, kaip aną driežą. Net priekabė būtų ta pati: "žiūri visą laiką ne į mane, o į tą..."

Palinkusi Giedrė pradeda trukčio-ti nosim.

—Moteris jeigu puiki, tai ir ašaringa. Sausos tikrai vyriškos moterys.

—...

—Nebūk kvailutė ir nesibūkštavau, —kalba švelniai ir tikinamai. — Gyventi reikia drąsiai. Pažiūrėk, kaip kino artistės gyvena. Iki! Kai saulė nusileis ir Saulius užmigs, ateik prie krioklio. Turim viską aptart ir pasiruošt. Aš lauksiu, — pasako jis, lyg tai būtų savaime suprantama ir paprasta.

Nieko neatsakiusi, lyg negirdėjusi, Dainienė nueina viena. Protarpiais ranka nubraukia akis. Galvoja: reiškia, net ir tai, kas jau atsitikę, dar neviskas. Pagal jį, tai tik pradžia "auksinės ateities". Aš ne-su paleista. Buvo tik pertraukėlė jo poilsui. Būsiu vėl siekiama ir dusinama. Kur aš tai mačiau? Kine ar kokiam paveiksle tą antilopę, pakliuvusią į smaigalio kilpą? Ar ne aš pati dabar anam vaizde? Kąsnio jam dar negana: jis nori visą praryti. Pasiryžęs jos šeimą iki kaulelių nugraužti.

Giedrė eina, jausdama jo akių dūrį savo nugaroj. Ji tikra, kad jis likęs stovi ir žiūri į ją iš paskos. Stengiasi laikytis tiesiai, nes jai atrodo, kad ji svirduliuoja, kad kojos pinasi. Mintyse sako sau: — Nemačiau žiaurus, kaip Hagenas von Tronje. Anas sunaikino Krimhildos šeimą, o šis užsimojęs sunaikinti manąją. Anaip buvo, dabar šitaip nebus. Aš neapkenčiu savęs, kad verkiu, kad nesusilaikau. Juk gėda ligi to prisigyventi, to susilaukti. Gėda, kad šįkart neatsakiau jam kitaip, o tik ašarom. Kodėl tiek ištižau: kad suvargus, įsibaigus, nemiegojus? Ar Krimhilda ašarom Hagenui atsakė? Ar dėl išlietų ašarų gausybės ji liko tautos epe?

Į vietovaizdį įskrenda paukštis, sugrąžindamas driežo virblenimą

prieš keletą minučių...

—N—e—e! — paukščio praskridimas brūkšniu perbraukia sąmonę iki pat pakraščiu.

—Ne! — ji dar pakartoja šlapių lūpų šnabždesiu, apkrinant palengvėjimui.

Tada ji atsisuka pasitikrinti, ar Marius tebestovi dar likęs. Taip, jis tebėra ten pat. Keista — ko jis vis stovi? Ar jis negali į ją atsižiūrėti? Jam nuostabus jos ėjimas?..

Kvedaras iškelia jai ranką iš atokiai. Buvo neatsakanti, automatiškai. Buvo beatsakanti, automatiškai: dešinę sauja sugniaužia į kumštį ir prispaudžia prie šlaunies.

Nusisuka eiti. Žiūri į svaigų mėlsvį. Iš erdvės spokso auksinio driežo drumzlinos akys... vortinklinės... susikaupusios... Niekas nežino šito driežo vardo nė gimimo dienos. Akmenį jis buvo pasirinkęs savo artimu. Nekaltai nukentėjęs atsiskyrėliukas. Kur žmogus praeina—paskui save skriaudą palieka. Ramybė, darnumoj su akmeniu, atokaitoj buvo driežas, kol netoli jo sustoję milžinų kojos... Ažuolo žievę menančia nugara, rūkytų lašinukų atspalvio šonais ir auksine papilve. Skriaudos pergyvenimas atguodžia užuojautą ir simpatiją anam driežui, kurio ji daugiau niekad nematys.

Ne! Jau nebus, ko tu nori. Ne! — iš visos širdies. Ne! — kiekvienu sąnariu ir kauleliu. Negalvok, kad tu mane jau pasigavai ir surišai.

— — —

Giedrė blaškosi, išbunda. Gyvena baimėje, turėdama paslaptį ir Sauliuo akis. Sauliuo žiūrėjimas, jo nekaltumas, jo nežinojimas ją slečia. Ji atskirta nuo jų abiejų. Jau skyrium kiūti tik viena ir slėpdamosi. Visi trys turėjo vieną Dainių sielą. Grįžusi iš džiunglių, jau turi baimintis prieš jį akis, lyg būtų gėdingai apnuoginta. Ar tai galutinė ligi mirties? Ar paliks taip ir mirties valandą žvilgsniais atsisveikinant? Šitas perskilimas gelia. Ji kenčia paniekinimą ir sužalojimą.

Kokia ji buvo laiminga prieš tai. Namelis buvo šeimos vienumo, artimumo ir saugumo buveinė. Kaip ramu jai būdavo čia. Dabar skaudu nuo ligšiol nežinoto jausmo, nuo ilgesio anų dienų, buvusių prieš nuskrėdimą. Tai nostalgija buvusios ramybės, prarastų namų, turėto rojų. Ilgesys santikos su savim pačia ir su savo artimiausiais. Vidi-nio perskilimo būsenoj turi du veidus: vieną, kurį kiti mato, ir ant-rąjį tikresnį, kuris yra nematomas. Nors galima kitus apgauti, negalima savęs pačios.

Giedrė įsigąsdinusi nakties: dėl nesaugumo tamsoj ir sapnų, kurie atima poilsį. Nakties tamsa iki širdies silpimo siurbia jos kraują, tartum vampirai, milžiniški uodai ar šikšnosparniai. Pradėjo net dieną vorų, kurie čia tokie baisūs, tokie kitoki. Ir kirmimai čia tokie plaukuoti, o stori, kaip pirštas. Pasidare baigšti išeiti basa į kiemelį: tai iš tolimosios stovyklos dar atsivežtas pomėgis. Šiandie skalbinius džiaustydama užkliuvo nuoga blauzda vijoklį ir atšoko sukykdama...

Guli tamsoj atvirom akim. Girdi — į krioklį griūtįm griūva ledo atbrai-las ir luitai. Dunksi...

—Čia jos! — bosu smerkia nuo kranto uolinis pavidalas, rodydamas į karstelį.

—Nelegalus su Kvedaru, — griau-džia dar masyvesnis pavidalas ant antrojo kranto.

Ji baimingai žvilgčioja į juos: čia tikri šventieji ar tik skulptoriaus iškalti iš akmens? Buvo bepuolanti prie karstelio, bet aklas indėnas su-

PABAIGA 10 PSL

Gražina Tulauskaitė

PRIE SVETIMO EŽERO

Linksmos žuvėdros pakyla ir lekia
Tolyn didžiais būriais.
Kas mano širdžiai nurodo taką
Kasnakt namo pareit?

Ežero bangos žoles čia aptaško
Gyvuoju sidabru ...
Ne, tai pražysta tik žodžiai laiško.
Kurį širdy turiu.

Senas žvejys jau kelionėn ištiesia
Nenuoramas bures ...
Mudvi kada gi, širdie, galėsime
Negrižtamai pareit?

MIMOZA

Esu jautri aš lyg mimozą —
Prašau, nelieskite manęs:
Užmušite žodžiu kiekvieną,
Kuris neina iš širdies.

Bet nė mažiausio spindulėlio
Aš neužmiršiu niekados,
Lyg tos šakos, kuri neleido
Nukrist į prarają kalnuos.

Galiu žydėti edelveisu
Kur nors viršūnėje uolos,
Bet jau numirus nepareisiu
Čia jos pasveikint išdidžios.

ROJAUS BALANDIS

Kitiems tu žolė po kojom,
O man — tartum saulė šviesiausia.
Širdim sužeistom kai dainuojam,
Lakštingalos mudviejų klauso.

Kitiems tu —akmuo sunkiausias,
Kurio jau nieks nepakeltu,
O man — lyg balandis balčiausias,
Nutūpęs prie rojaus vartų.

APSNIGTA UOLA

Einu, dairaus, grįžtu, sustoju ...
Vistiek čia nieko nematau.
Gal primintoji mūsų kojom
Ramunė skundės tau?

Gal volungė miške dejavo,
Neradus lizdo po audros?
O gal šaka palaužto klevo
Pravirko virš galvos?

Ne volungė ir ne ramunė,
Ir ne palaužtoji šaka —
Širdis man verkia, kad tu būni
Lyg apsnigta uola.

POETĖ GRAŽINA TULAUSKAITĖ BABRAUSKIENĖ, Cicero, Illinois.

MRS. GRAŽINA TULAUSKAITĖ BABRAUSKIENĖ, poet, Cicero, Ill.

Photo Conrad

Gražina Tulauskaitė yra viena iš pirmųjų Nepriklausomos Lietuvos moterų poečių. Dar prieš išleidama pirmąjį savo poezijos rinkinį "Paklydę žodžiai" (1934), Tulauskaitė jau buvo susidariusi poetės vardą. Klasikinio ketureilio rėmuose ji sugebėjo įpinti ir neramios jaunystės jausmą ir kasdienybę nepasotinamos sielos potroškių.

Itin gausūs gamtos, gyvenimo ir meilės motyvai nenusilpsta nė sekančiuose rinkiniuose — Vėjo smuikas, 1944, ir Po svetimu dangum, 1951. Pastarajame rinkinyje šalia įprastosios autorės tematikos iškyla naujų tėvynės meilės, gimtosios žemės ir savųjų nostalgijos motyvų, kurie Tulauskaitės eilėraščiuose išreiškiami nuoširdžiai ir paprastai.

NEIŠSIŪSTAS LAIŠKAS

Nenoriu parodyti tau
Užšalusią savo akių:
Sakei, kad vis juokiasi jos
Kalnų upeliuko juoku.

Nelauk: neplasnos ties langais
Baltaisiais balandžiais tos rankos,
Neklausk vakarinės žvaigždės,
Kodėl jos tavęs neaplanko.

Parbėgt negaliu stirnele
Į sodą jaunystės mūsų linksmą,
Nenoriu pabudint senos
Prie vartų besnaudžiančios vinkšnos.

Tejuokias kalnų upeliukas,
Kai rudenio rauda lietūs,
O žiemą ir sniego gniūžtelės
Tau baltus primins balandžius.

ATKELTA IŠ 8 PSL.

griežia dantim iš gniužulio raukšlių.
—Ar niekad nebepamatysiu jo veidelio?

—Nie - kad!

Jos ašaros krinta į upę, virsdamos aukso žuvytėmis. Tik jos kars-
telį lydės.

Aplinkui ratu stovi indėnai: su
jietimis, strėlėmis ir išsitatuiravę.
Jiems įsakys nužudyti. Kur dingęs
tas EXIT? Kur išėjimas dabar?

—Ar tu pati įguldei karstelin?—
griaudžia nuo abiejų krantų trys
masyviniai pavidalai.

—Vai, ne! užsigina jinai.

—Ji pati! Aš mačiau! — liudija
ranką iškėlęs aklasis indėnas su
odiniu švarku.

—Net nekrykštytą?! — rūsčiai
kelia balsus trys pavidalai. — Kur
jos gėda?

Tai trys teisėjai: visi trys su to-
gomis.

Betgi žiū! — šie trys teisėjai:
Kristus, Domas ir pasenęs Sauli-
kas. Jį sudejuoja. Jie šventieji.
Prieš kurį labiausiai nusikaltusi?
Po kurio kojom jai pirmiausia pul-
ti?

Aklasis indėnas prie degančio
laužo pradeda mušti bugną. Dreba
oras.

Šuo dursteli snukiu karstelį, ir ta-
sai jau siūbinėja pasroviui.

—Oooo! — Giedrė atsisėda ka-
lendama dantimis...

Nei smerkiančio bylojimo, nei
bugno jau negirdėti — tik tyla. Tri-
jų teisėjų su juodomis togomis irgi
jau nėra — tik juoda tamsa.

... Gelmėje išvysta senųjų amžių
valstybės sostinė...

Atlantida? Gal Ninevija? Baimin-
gai galvoja. Koks čia senovės mies-
tas? Nusimena ligi verksmo; drau-
ges perkels į aukštesnę klasę, o ji
gaus istorijos pataisą. Kieno sosti-
nė tenai gelmėje?..

Bet darosi naktis... Ir juk tenai
ne miestas... ne griuvėsiai... Tai
aukso kasyklų akmenynas... Taip,
tikrai — karaliaus Saliamono kasyk-
los, tolstančios gilyn.

—Kada iš tokios gilybės vėl iškils?
—Kai atsižadės velni.

—O kur slėpi velnias? — ji kelia
akis aukštyn.

—Nusikaltėlio juoke, jeigu jis ne-
pamišęs, —atsako erškėčiuota gal-
va nuo kryžiaus...

Ji nori persižegnoti, bet joku
būdu neįstengia pajudinti rankos...

Oooo!...

... Tamsoj dega EXIT. Siūbuoja.
Supa ją kažkas. Ar ji dar mažytė,
mamos supama? Ne, juk ji su baltu
vestuvių drabužiu...

Giedrė išbunda suprakaitavusi ir
verkdama...

... Ir vėl dykuminė tyla. Vėl tam-
soj dega EXIT. Aha, tai išbėgti pa-
vojaus atveju. Kokio pavojaus?...

Keturios EXIT raidės sučirškia.
Kyla aukštyn ir virsta raudonpil-
vais paukščiais. Sparnų šešėliuose
suodinas pasidaro akmenynas su
griaučiais ir kaukolėmis... žuvusių
auksakasių: kieno gi čia daugiau
būtų...

Staiga — visi keturi sminga že-
myn, puldami sėdintį geldoj Sauli-
ką...

A—a—ai! Iškaupos akis!..

Bet anie jau atsimušę į vielas ir
lieka pakibę kaip keturios gaidos.
Bausmė jiems piktiesiems! Džiaugs-
mas jų nušviečia. Kokių fragmentu
skambėtų tos gaidos?..

Iš keturių pakibėlių sunkiasi ir
laša kraujas, skambėdamas tango
taktan.

—Vėl Mėlynasis tango! — ji del-
nais užspaudžia ausis. — Ar jau
niekur nebus man ramybės?..

AR MES KULTŪRIŠKAI KYLAM AR KRINTAM

Anketos atsakymai

JAV-bių lietuvių bendruomeninis gyve-
nimas paskutiniaisiais metais parodęs ypa-
tingai aktyvios organizacinės veiklos, iš ki-
tos pusės, susilaukė ir tam tikrų skeptiškai
nusiteikusių balsų. Susirūpinimas kultūros
reikalais atnešė tokių laimėjimų, ko ne-
spėjome net Nepriklausomoje Tėvynėje
pasiekti: įkurtas Kultūros Fondas, šaukia-
mas Kultūros Kongresas. Ar tai ir visa kita
— šių metų Dainų šventė, meno, teatro,
literatūros, mokslo nauji reiškiniai yra lie-
tuviškos kultūros kylimo, ar vegetavijos
bei nuopolio ženklai?

LD-ny redakcija kreipėsi į 9-as JAV-bių
lietuvių kolonijas, prašydama savo vietos
redaktorius gauti po keletą trumpų, lako-
niskų atsakymų, iš asmenų įvairių pasaulė-
žiūrų, profesijų ir amžiaus. Iš trijų miestų
atsakymai gauti, ir juos čia dedame, ko-
mentarus ir išvadas palikdami pasidaryti
patiems skaitytojams.

DR. K. ALMINAS, Los Angeles,
Calif., Lojolos un-to profesorius.

Kalbant apie kultūrinį kilimą ar
kritimą, reikia turėti kokią nors ly-
ginamąją bazę. Kultūrinę pažangą
emigracijoje lyginti su Nepriklau-
somos Lietuvos kultūriniais laimė-
jimais neįmanoma. 1940 prasidėju-
sios okupacijos krašte sudarkė au-
tentišką lietuvių kultūros veidą.

Be abejo, kylame, jei lyginamąją
bazę laikysime senosios emigraci-
jos sukurtą kultūrinį palikimą.
Smarkiai pakilo spauda. Stiprių žur-
nalistinių jėgų įsiliejimas ir bendri-
nės rašybos priėmimas nulėmė
spaudos kultūrinės kreišvės pakili-
mą. Tik politinėse diskusijose nusi-
leidome į 1920-22 m. politinių riete-
nų lygį.

Ir kad bėga, kad bėga...

Ir pamato Domą žemėta auksaka-
sio aprangą. Jis pasilenkia ir lupa
akmenį.

—Važiukom iš čia kitur! Baisu
žiūrėti, kaip tu plūkiesi! — ryja
sprangulį Giedrė.

Susirūpinęs ir nuo prakaito ga-
ruodams, pasižiūri į akmenį išgulė-
tą vietą ir vėl padeda atgal. Liesas,
liūdnas ir pražilęs liumpsi prie kito
akmens ir vėl lupa įsigulėjusį.

—Kam atkilnoji tuos akmenis,
Domai?!

Ir rask, žmogau! Po kiekvienu
akmeniu vis auksinis driežas. Jieš-
kau mūsų jungtinių žiedo. Giedrė,
juk tu daugiau nepamesi?

—Ne, niekuomet daugiau, bran-
gut! Tik tu atleisk man šikart,—
įtikinėja, šluostydama nuo jo veido
prakaitą.

—Aš visada tikėjau tau. Negi tu-
rėtų griūti mano tikėjimas ir meilė
kartu, šitos svarbiausios gyvenimo
kolonos?

—Ne, joku būdu! Ant ko tada
laikytusi dangus.

Giedrė apsižvalgo. Tiek akmenų
šitose karaliaus Saliamono kasyklo-
se! Kada juos visus atkilnos?

—Ar tuos visus?

—Visus,— linkteri Domas.

—Tau būtinai reikia poilsio. Tu
neišlaikysi,— jai sprangu iš graudu-
lio, kad jis toks pasenęs, vos bepa-
žįstamas, pelenų spalvos žandikau-
liais.

—Nėr kada. Reikia žiedą surasti.
Turiu taip pat tau nupirkti Sala-
mandros bačiukus ir Sauliukui "Ke-
lią į šviesą"...

Naujos ir kūrybingos jėgos atgai-
vino literatūrą, muziką, meną. Stip-
ri literatūros kritika Aiduose, Lite-
ratūros Lankuose, Draugo ir Nau-
jienų kultūriniuose prieduose. Ar-
tėjanti didžioji dainų šventė Chica-
goje bus ne tik mūsų muzikinės kul-
tūros demonstracija, bet duos im-
pulsą ir kitoms kultūros sritims.

Dailininkai turėtų suorganizuoti
reprezentacinę meno parodą. Ta-
lentingų kūrėjų turime.

Taigi kylame. Tačiau mūsų kul-
tūrinė kreišvė vėl kris, jei nepasirū-
pinsime kūrėjų ir kultūrininkų prie-
augliu ir jei nepagyvės visuomenės
atsiliepimas į kultūrinius pasireiš-
kimus. Besirūpindami savos kultū-
ros kilimu, kartu turime stebėti ir
amerikiečių kultūrinę pažangą.

ARCH. E. ARBAS, Detroit, Mich.

Kylam. Čia ypač tektų vertinti
teigiamai mūsų jaunąją kartą. Jie
gražiai reprezentuoja mūsų tautą
svetimųjų akyse. Jie sugeba veikti
netik lietuviškose organizacijose,
bet reiškiasi ir grynai amerikiniuose
sambūriuose. Net ir didžiojoje spau-
doje nereta užtikti gražių lietuviš-
ko jaunimo veiklos įvertinimų.

A. BANIONIS, Detroit, Mich., skau-
tų veikėjas.

Kylam. Štai, jei prilyginsim mūsų
išieivijos skaičių, kad ir su tokio Pa-
nevėžio gyventojų skaičiumi, maty-
sime, kad turime žymiai daugiau ir
studijuojančių, žymiai daugiau spau-
dos leidinių ir pan.

A. GALVYDIS, Detroit, Mich., vi-
suomenės veikėjas.

Mūsų kultūrinis gyvenimas kyla.
Žiūrėk, Tamsta, kiek daug mūsų
jaunimo šiuo metu lanko šio krašto
akademinės institucijas. Atseit, tu-
rėsime gražų potencialių inteligentų
— kultūrininkų priauglį.

J. GAIŽUTIS, Detroit, Mich., Liet.
Organizacijų pirmininkas.

Kultūrinis gyvenimas kyla. Štai,
kokią didelę pažangą padarė mūsų
laikraščiai, kurių kultūrinis lygis
yra aiškiai aukštesnis. Be to, kyla
ir lietuvių visuomenės svoris. Pa-
siekiam su savo reikalais net JAV
Kongresą ir kitas valdines įstaigas.

JUOZAS GOBIS, Los Angeles, Cal.,
kultūrininkas.

Joks mokslininkas neturi tokio
kritikinio "termometro", kurs tiks-
liai rodytų bet kurios tautos kultū-
ros kilimą ar kritimą, tad į klausimą,
ar lietuvių kultūra 1940-1956
metų laikotarpyje pakilo ar krito,
negalima tiksliai objektyviai atsak-
kyti.

Lietuvių kultūra Lietuvoje negali
būti pakilusi, nes okupacijos atnešė
didelį skurdą ir nelaisvę, o skurdas
ir nelaisvė nėra kultūros kėlėjai,
ypač tai tautos daliai, kuri yra iš-
tremta į Rusijos Aziją.

Tremtinių, atsidūrusių Vakarų,
ypač šiaurinės Amerikos pasaulyje,
kultūra nėra smukusi, nes jie nėra
patekę nei į skurdą, nei į nelaisvę.
Lietuvių jaunimas gausiai lanko
mokyklas ir gerai mokosi, mūsų pro-
fesorai, inžinieriai, gydytojai dirba
savo specialybėje, mūsų rašytojai
rašo gerus romanus ir gauna pre-
mijas, tad, jei tiesa, kad grožinė li-
teratūra esanti kultūros kilimo ro-
dyklė, tad Vakarų tremtyje mūsų
kultūra nebus kritusi.

ANTANAS GUSTAITIS, Boston,
Mass., teatralas

Ar mes kultūriškai kylame, ar
smunkame? Ponai, tai yra įžei-
džiantis klausimas! Mes visada
kilome ir kylame.

Kai Kapočius leidžia lietuvių en-
ciklopediją, spaudoj ir kalboj sako-
me: "Mes leidžiame enciklopediją...
Kai idealistas mokytojas moko mū-
sų vaikus lituanistikos mokykloje —
mes mokome lietuviškai! Kai Veri-
kaitis dainuoja televizijoje — mes
dainuojame. Beriozovaitės kojomis
Londono balete mes šokame. O jeigu
Merkis laimi prieš amerikiečius
šachmatų partiją, aišku, kad mes
laimėjome. Šiandien baigiu įsitikin-
ti, kad ne tėvas motina, o mes pa-
gimdėme Faustą Kiršą, Stasį Sant-
varą, Joną Aistį, Henriką Kačinską
ir visą eilę kitų kultūrininkų, nors
kai kurie jų būtų ir vyresnio am-
žiaus negu mes. Tai kaip mes galė-
tume kultūriškai nekilti?

Ir kaip galėtume smukti, jeigu ir
tos, taip vadinamos, mūsų kultūri-
nės vertybės regimai didėja? Nu-
savų namų daugiau, automobilių
daugiau, antvalandžių daugiau, ban-
ko knygelėje — daugiau, partijų
daugiau, prakalbų daugiau, jose an-
gliškų žodžių daugiau, vlikų daugiau,
šefų daugiau, žmonių daugiau, o rie-
balų ant skilvio — daugiausia.

Vadinasi, visai nekelkime tokių
nereikalingų klausimų, o geriau
bendrom jėgom patys sau sušuki-
me tautiškai kultūringai: triskart
valio!

INŽ. JURGIS GIMBUTAS, Boston,
Mass.

Kylame tie, kas palaikome ryšį
su Amerikos kultūriniu gyvenimu
ir jų inteligentais. Dirbant intelek-
tualinėse profesijose, arba studiju-
jant universitetuose (o tokių lietu-
vių Amerikoje jau yra ne vienas
tūkstantis), yra daug galimybių
sekti ne tik JAV-bių pažangą, bet
ir Europos. Tų sąlygų neturi nuo
pasaulio izoliuoti okupuotos Lietu-
vos žmonės. Taip galime čia girdėti
ir matyti pasaulinio garso meninin-
kus. Deja, tiems lietuviams, kurie
neiškosta anglų kalbos ir apsiri-
boja bendravimu tik su lietuviais,
kultūrinio kilimo galmybės lieka ri-
botos. Jos priklauso nuo to, kiek
skaitoma lietuviški kultūros žurna-
lai ir knygos.

DR. MARIJA GIMBUTIENĖ, Bos-
ton, Mass.

Nei kylame, nei smunkame. Dalis
žmonių, pvz. akademinis jaunimas,
mokslininkai, įvairūs profesionalai,
turi daug galimybių kultūriškai aug-
ti iki tokio laipsnio, kuris mažoje
valstybėje vargu ar būtų pasiektas.
Tačiau iki 50% tremtinių sukasi
užburtuoju ratu kaip ir JAV žmonių
masė. Jis žmones subanalina ir pa-
leidžia anemiškus dvasiniam pasau-
liui. Imant vidurkį, galima būtų spė-
ti, kad bendras kultūrinis lygis ne-
krinta.

KUN. L. JANKUS, Los Angeles.

Pirmiausia su širdgėla iš to "mes"
tenka išskirti brolius pavergtoje tē-
vynėje ir ištremtuosius į Sibirą.
Kalba tegali būti apie lietuvius, iš
sisklaidžiusius plačiame, bet lais-
vame pasaulyje.

Jei sustoti vien ties dvasiniu mūsų pasauliu, tai jis visais atžvilgiais yra praturtėjęs, praplatėjęs. Mes esame labiau išprusę mene, moksle, politikoje. Išimtis gal bus tik religijos mūsų kultūra, nes emigracija ar priverstinis namų palikimas, iškritimas iš saugios tradicijos religijai mažiausiai palankus.

Mūsų mokslo, meno horizontai žymiai plačiau atsiskleidė, tuo pačiu pakeldami ir mūsų dvasinę kultūrą. Turime geriausių progų stebėti meno šedevrus, santykiuoti su garsiais dailininkais, kūrėjais. Pramokę kalbų, lengvai prieiname prie svetimos literatūros, mokslo ir kitų kultūros šaltinių. Daugelis savo aukštąjį mokslą kaip tik šiose aplinkybėse vainikavo doktoratais ar specialybės diplomais. O ir meno bei mokslo populiarizacija bendruomenėje vyksta gan sparčiu tempu.

Politiškai tapome žymiai gudresni ir savo bylą giname visu apsuksimu. Kad mūsų darbo ir kovos rezultatai menki, kalta ne mūsų kokybė, bet kiekybė. Jeigu kas kenkia mums, tai perdidelis susiskaldymas ir potitiniai ginčai.

Lietuvio šiandien jau niekur niekas nedrįs pravardžiuoti atsilikėliu, o tai ir yra atestacija, kad kultūriškai kylame. Pagaliau ir materialinis mūsų gerbūvis yra gana aukštas, o tai tik liudija kultūrinį mūsų kilimą, nes civilizacija ir kultūra eina pėda pėdon.

FAUSTAS KIRŠA, Boston, Mass., poetas.

Čia, matyt, turima galvoje kultūrinis gyvenimas tremtyje. Jei taip, klausimas reikalingas gilesnių studijų ir įrodinėjimų. Jei sakyti: kylame, bus optimizmas; jei smunkame — pesimizmas. Vidurio kelias, atrodo, bus tikresnis: mes laikomės išsineštų vertybių lygyje. Bet ar ilgai? Eilės retėja. Žiburiai gesta. Vieni prisidengia kapu, kiti lengvai ranka pamoja: lik sveika, aš kečiau.

Dailioji literatūra, mano manymu, laikosi Laisvos Lietuvos lygyje, jei ne gausumu, tai bent pastangomis. Tuo tarpu mokslas, tik lituanistinis, desperatiškai jaučia stagnaciją. Lituanistinės mokyklos tėra žaltvykslės. Lietuvio įgimtas savybes ir kultūrinis laimėjimas svetima aplinka aiškiai tirpdo ir niveliuoja. Juo labiau, kai menkėjame ginčiuose, kur turėtų būti vienybė. Vienybė ne siaura, politinė, bet visuotinė plati, apimanti visus, kurie siekia laisvos Lietuvos. Smukimas visada pasireiškia tada, kai daug kalbama, o mažai daroma.

Begyvendami laisvoj Lietuvoj mūsų vadovaujantys sluogsniai suabejojo laisvos tautos idealais: patriotizmo smukimas, kartu didžiųjų tautos uždavinių nublukimas įsigalėjo. Jeigu spontaniškai jaunimas ejo mirti dėl Lietuvos, tai dar nėra atsakymo: ar dėl laisvės, ar dėl tėvynės, ar dėl religijos, ar dėl gerbūvio, ar pagal tradiciją pasekė senus kovotojus.

Ar laisvė, ar nelaisvė — tauta gyva didvyriškumu ir didvyriais, aukomis ir pasiaukojimu. Kai tūlas laukia tik iš kito aukos, o pats nesiukia, yra gerų darbų deklamacija. Čia derėtų prisiminti Vaižganto žodžius: kitiems darydamas gera, pats tapau laimingas.

FELIKSAS KUDIRKA, Los Angeles, Calif., mokytojas lituanistas.

Be vieno kito labai reto tikro laimėjimo, kultūros laukuose aiškiai atsilieka Dabar mes antrą kartą išgyvename kluonų teatro epochą, kada buvo vaidinama "Amerika pirtyje" ir į koncertą statomas bet kas galės dainuoti. Mūsų dabartiniai vaidinimai, be vieno kito, ne tik mažo-

se, bet ir didelėse kolonijose visais atžvilgiais labai toli nuo tikro dramos, vaidybos meno, vokalinės ir instrumentalinės muzikos koncertai ir balsinės medžiagos ir ypač pasirinkimo atžvilgiu su labai dideliais priekaištais (jie dažniausiai ekspromtiniais), be'etristinėse ir lyrikose knygose taip pat labai maža naujų laimėjimų. Tai mūsų vadinaujų kultūrinių parengimų rengėjų ir išpildytojų atžvilgiu.

Ne geriau ir visos visuomenės, kitaip sakant, publikos atžvilgiu. Visuomenė, publika su tuo jau visai apsipratusi, patenkinta, nejučia tikrosios kultūros, tikrojo meno alkio ar net visiško bado. Į spektaklius, koncertus eina ne kultūrinio meninio alkio numalšinti, bet tik lengvos pramogos. Jeigu spektaklyje, koncerte gavo pasijuoti, spektaklis, koncertas geras; negavo — menkas. Patinka ne tas artistas, dainininkas ar poezijos skaitytojas, kuris tikrai pažeria meno perlų, bet tas ir tos vietos, tie numeriai, kurie prajuokina; tokiu daugiau ir ploja. Ir mūsų labai dažnas menininkų tam publikos skoniui pataikauja.

Prasčiausias reikalas mūsų kritikų, geriau, recenzentų ar paprasčiausių korespondentų, reporterių. Jų aprašinėjamuose vakaruose, vaidinimuose, koncertuose visi labai gerai vaidinę, griežę, skambinę, spektaklis ar koncertas buvęs labai aukšto meninio lygio. Kai spaudoje pasiskaitai tokių recenzijų ir esi buvęs recenzuojamajame spektaklyje ar koncerte, tiesiog atrodo juokinga ir koku.

Vadinasi, mūsų publikos dvasinė kultūra labai menka, meninio alkio ji nejučia, jos skonis primityviausias; mūsų vadinaujų kultūrinių parengimų rengėjai ir išpildytojai publikos skonio neauklėja, nekelia, bet iki jo patys nusileidžia, dar blogiau — jam tiesiog pataikauja.

Prieš 50 metų mūsų tie kluonų teatrai atliko bent didelį tautinį darbą, kada žiurovas žavėjosi ne vaidybos ar muzikos menu, bet tiesiog lietuvišku žodžiu.

Ar tokią tautinę misiją atlieka dabartiniai mūsų parengimai?! Ypač jaunesniojo publikoj! Sunku ir skaudu pasukti kultūros laikrodį 50 metų atgal.

O gal Tėvynėje ir Rytų tremtyje žudomai, o Vakarų tremtyje žudančiais tautai tokia padėtis yra visai natūrali ir gera?!

Šitą klausimą reikėtų padiskutuoti.

VL. KULBOKAS, Boston, Mass., lituanistas mokytojas.

Daugumas mūsų rašytojų, menininkų, knygų leidėjų, mokytojų, visuomenininkų iš paskutiniosios ir sėkmingai dirba. Bet jų pastangos gali būti vaisingos tik gavę plačios visuomenės moralinės ir materialinės paramos. Deja, visuomenėje jau matyti pavojingų apatijos, sumaterialėjimo ir nesantaikos reiškinių (ir tarp vadovaujančiųjų pasitaiko grupės ar savo asmens statymo aukščiau už bendruosius reikalus ir įsižeidimo iki "mirties"). Jaunimo organizacijos, lituanistikos mokyklos ir šeimos kultūrinis lygis — būsimųjų kultūrininkų formuotojai. Jie lemia lietuviškosios kultūros ateitį tremtyje. Šalia P. L. Bendruomenės bei Kultūros Fondo skyrių atskirose vietovėse turėtume sudaryti Kultūros Tarybas atskirų organizacijų ir asmenų kultūrinei veiklai derinti bei kultūriniam gyvenimui vadovauti. Jas turėtų sudaryti veiklūs įvairių kultūros sričių bei visuomenės grupių atstovai.

V. KUTKUS, Detroit, Mich., LB-nės pirmininkas.

BRONIUS ZUMERIS, Melbourne, Australija, su žmona Ona savo gausioje bibliotekoje.

BRONIUS ZUMERIS, Melbourne, Australia, with wife Ona. In 1955 he won prize for book on education of youth.

Bronius Zumeris, 1955 metų jaunimo literatūros premijos laimėtojas, po II pas. karo Freiburge, Vokietijoje, baigė filosofiją, šalutines šakas turėjęs pasaulinę istoriją ir psichologiją. Persikėlęs į Australiją, dar studijavo filosofiją ir germanistiką Melbourne-un-te.

Gyvendamas Sydney, B. Zumeris kurį laiką redagavo Mūsų Pastogę, vėliau Melbourne Švyturį, o dabar yra vienas iš Tėviškės Aidų redaktorių. Ypač pasižymėjo kaip Melbourne Karaliaus Mindaugo Instituto paskaitininkas, plačiai dalyvauja visuomeniniame veikime, dirbdamas organizacijose kaip pirmininkas, valdybų ar šiaip aktyvus narys. Br. Zumeris Melbourne suorganizavo didžiausią Australijoje lietuviškos spaudos pardavimo kioską.

Spaudoje Br. Zumeris pradėjo dalyvauti dar Neprikl. Lietuvoje. Vėliau, tremtyje, filosofinėmis, visuomeninėmis ir publicistinėmis temomis rašė Aiduose, Ateity, Darbininke, Drauge, Australijos ir kt. liet. laikraščiuose. Atskirai yra išleidęs Tylinti Tauta ir Arklysvakupus. 1955 m. Jaunimo Literatūros premija (mecenatas Dr. J. Prunskis) paskirta Broniui Zumeriui už auklėjamojo turinio veikalą (a la S. Marden ir T. Toth) "Gyvenimo Keliai".

Lietuvių kultūrinis gyvenimas J. A. Valstybės pamažu, bet planingai stato savo koją tautiečių tarpe ir tvirtai kerojasi, plečiasi.

DR. JUOZAS LEIMONAS, Boston, Mass., "Vyties" redaktorius.

Pradžioje, aiškumo dėlei, noriu patiekti porą įvedamųjų paaiškinimų. Pirmiausia, ką aš suprantu žodžiu mes. Žodžiu mes aš suprantu lietuvių, gyvenančius laisvajame, ne komunistiniame pasauly. Toliau — žodžio kultūriškai sąvoką imu dviem atvejais: a. kultūriškai apskritai imant ir b. specialiai mūsų lietuviškos kultūros atžvilgiu.

Kalbant apie kultūrinius dalykus apskritai imant, reikia turėti galvoj, kad šiuo metu gausi lietuvių tremtinių inteligentų dalis yra degraduota į paprastų juodadarbių eiles ir tas, savaime aišku, juos smukdo ir kultūriškai. Tai yra tragiškas mūsų gyvenime momentas. Bet, turint galvoj, kad lietuviai gyvena įvairiose kultūringose šalyse, kad jie turi progos pasinaudoti tų kraštų kultūros lobynais ir toje atmosferoje taip pat auginti savo jaunąsias kartas, padėtis nėra smukdanti.

Imant gi mūsų padėtį lietuviškos kultūros atžvilgiu, man atrodo, kad mes aiškiai menkėjame. Jau vien dėl to, kad mes esame nelietuviškoje aplinkoje ir negalime savęs stiprinti lietuviška kultūra taip, kaip esant laisvoj, nepriklausomoj Lietuvoj, gana ryškiai nusako mūsų padėtį. O jei čia dar prisiminsime bolševikinę Lietuvos okupaciją ir čia gyvenančio lietuvių tautos kamieno žalojimą ir net naikinimą, tai tuo mūsų padėtis dar pasunkės.

Kas darytina? Tai jau yra kitas klausimas, kurio čia nenagrinėsiu.

KAZYS MOCKUS, Boston, Mass., kultūrininkas.

Skirčiau kultūrą apskritai ir tautinę kultūrą. Sunku yra kalbėti apie kultūrinį kilimą gyvenant išsibars-

čius emigracijoje. Gerai, jeigu dar ne taip smarkiai smunkame. Prieugančioji karta jau stovi tautinės kultūros atžvilgiu prieš didelius pavojus.

V. PAUŽA, Detroit, Mich., visuomenininkas, LB-nės vald. narys švietimo reikalams.

Lietuvių kultūrinė veikla smunka. Viena iš priežasčių yra toji, kad visa eilė pajėgių kultūrininkų nenori įsijungti į bendrąjį kultūrinį ir visuomeninį darbą.

DR. P. V. RAULINAITIS, Los Angeles, Calif., teisininkas.

—Neabejotinai kylam. Priešingu atveju mes pasijustumė esą toli atsilikę nuo aplinkumos kultūrinio gaivastingumo. Mūsų jaunimas skaito knygas ir laikraščius, lanko lituanistines mokyklas, dalyvauja lietuviškuose parengimuose, varo tautinę propagandą svetimoje aplinkumoje.

Lietuviai atsirado svetimuose kraštuose laimės ieškodami ar priešpaudos ir persekiojimų vengdami. Emigracija ir tremtis tiek sena, kiek mūsų tautos valstybinis gyvenimas ir jos kovos už laisvę, o tai jau skaitome ne šimtais, bet tūkstančiais metų. Toks ilgas laikas nesutirpdino emigrantų ir tremtinių, priešingai jie išsiliko lietuviais savo organizacijose, klubuose, parapilose; jie leidžia gausią perijodinę spaudą, knygas; turi visa, kas būtina savajai kultūrai tarpti; jie nesi-gaili pastangų ir lėšų laisvinimo kovai remti.

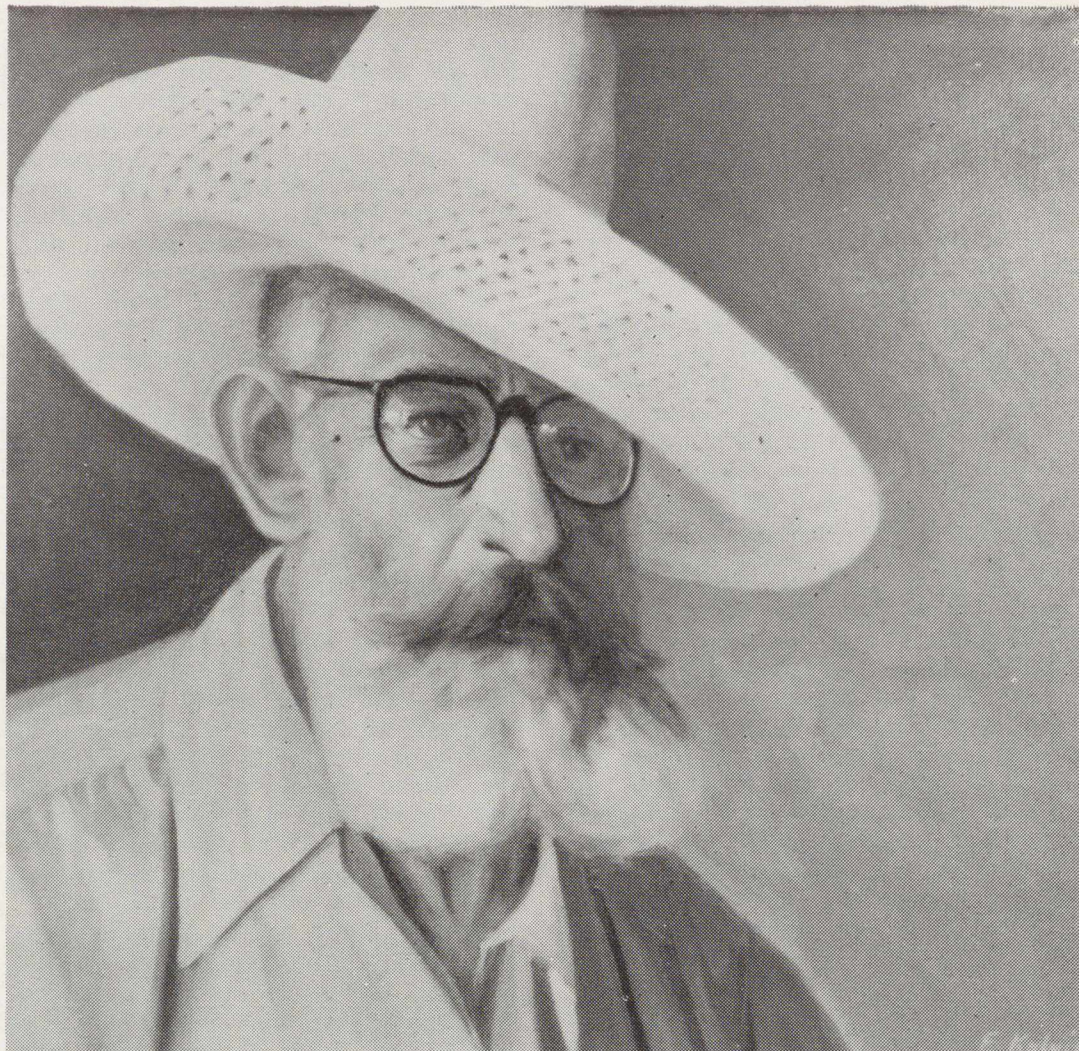
Tik kultūriškai subrendęs asmuo supranta politinės kovos prasmę, nes laisvas būdamas gali ryžtingai nešti lobius į kultūros pilis.

Gausi liet. periodinė spauda, knygos, liet. enciklopedija, kurios neturi kitų tautybių tremtiniai, savo mokyklos, gimnazijos (Vasario 16-os Nukelta į 18 psl.

LIETUVIAI MEDELLINE

DŽIAUGIASI SAVO SODELYJE prinokusiais apelsiniais. Foto Krajausko
GIRL ADMIRING ripe oranges raised in her own garden, Medellin, Colombia.

DAIL. E. KULVIETIS
ARTIST E. KULVIETIS

Autoportretas.
Selfportrait

Medellin — tropikinių žiedų ir palmių miestas, 1560 metrų aukštumoje. Čia amžina vasara, su nesibaigiančiais vaisiais, daržovėmis ir gėlėmis. Klimatas švelnus ir šiltas.

Kolumbijos Liet. Katalikų Komito rūpesčiu čia įsikūrė 271 lietuvis. Pirmoji atvykusi iš tremtis buvo Ona Andriuskevičienė, kuri atskrido iš Vokietijos lėktuvu, minėto komiteto padedama.

Tais pat, 1948 metais, į Medellingą atvyko kun. J. Gudas, inž. P. Narutavičius, arch. Dubauskas su šeima ir kun. A. Jaunius.

Negausioje kolonijoje, nuo seniau gyvenančiam kun. M. Tamošiūnui vadojaujant, bežiūrint prasidėjo lietuviškasis veikimas. 1948 m. lapkričio m. buvo surengta paroda, kurią eksponatais užpildė J. Narutavičienė. Parodos atidarymo dieną pirmą kartą Medelline (ir Kolumbijoje) suplevėsavo Lietuvos vėliava. Ta pačia proga kun. Tamošiūnas suorganizavo pirmąją ateivių naudai rinkliavą, kuriai talkininkavo daugybė kolumbiečių ponių ir vos tik trys pirmosios imigravusios lietuvisės.

Vėliau atvyko didesnės lietuvių grupės, iš jų inžinieriai, technikai ir odontologijos daktarai jau dirba

savo specialybėse. Daugelis ir neblogai įsikūrė: įsigijo nusavus sklypus, statydinasi namus, perka automobilius. Agronomai, ūkininkai ir darbininkai po kelerių metų kieto darbo ir patyrimo, taip pat jau pradeda

galus su galais suvesti. Žinoma, yra ir tokių, kuriems nesiseka nei su pasėliais, nei su karvėmis... Jie mieliau vyktų į JAV-bes kad ir bet kokiam fabriko darbui.

Besikuriantieji šiame krašte lie-

tuviai, rūpinantis kun. Tamošiūnui, gavo iš įvairių bankų netoli 100.000 pezų paskolų, iš privačių šaltinių — apie 50.000 pezų. Tos sumos rodo, kokiuo mastu naujieji ateiviai kabinaisi į gyvenimą.

Kolumbiečiai gyventojai su didele simpatija traktuoja ateivius lietuvius, ypač dėl to, kad juos ir mus jungia tas pats R. katalikų tikėjimas. Nuoširdumo jausmu jie palydi pasigėrėjimą, kaip lietuviai kasmet dalyvauja švč. Jėzaus širdies šventės tradicinėje procesijoje, pasipuošę gražiais tautiniais drabužiais, vėliavomis nešini.

Vietiniai gyventojai noriai lankosi į lietuvių pamaldas, kurios vyksta sekmadieniais Maria Auxiliadora koplyčioje, kurią pavedė lietuviams geraširdžiai kolumbiečiai vienuoliai. Taip pat lietuviams yra mielos seserys vienuolės šv. Vincento ligoninėje: jos ne vienam lietuviui, ištiktam ligos, yra padėjusios ir nemokamai gydžiusios.

Didėjant lietuvių kolonijai, plėtėsi ir visuomeninis bei organizacinis lietuvių veikimas. Buvo suorganizuota Medellino Liet. Bendruomenės Apylinkė, kurios dabartinę valdybą sudaro: kun. Tamošiūnas, dr. Mardosas, inž. Čypas, Žakevičius ir Tamulis.

Kolumbijoje gimę lietuviukai (iš kairės į dešinę): Kalėdų Algis, Pacevičių Sigutė, Kalėdų Davilė ir Kongių Mutis.
LITHUANIAN CHILDREN born in Colombia, South America.

LIETUVIS KOLUMBIJOS ŪKYJE. Prie mulo stovi Juozas Krajauskas.
LITHUANIAN and his mule on farm in Colombia, South America.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOTERŲ Medelline skyriaus būrelis (iš k. į d.): pirm. S. Petrauskienė, dr. P. Totoraitienė, G. Karnauskienė, Buračaitė, Garšvienė ir Krajauskienė.
LITHUANIAN CATHOLIC women's committee members in Medellin, Colombia.

Dr. Totoraitienės rūpesčiu įkurta Liet. Kat. Moterų Draugija.

Vėliau susiorganizavo ateitininkai sendraugiai, įkurta ateitininkų jaunimo kuopelė.

Po keletos metų iš karto "tyli opozicija" išsikristalizavo į "Santarvę".

Kolonija turi jau ir "nuostolių": gražiai veikusi šeštadieninė vargo mokykla užsidarė; stiprus lietuvių choras, vadovaujamas muziko Z. Jonušo, nutilo. Gaila, kad tokie mieli lietuvių širdžiai kultūriniai vienetai iš mūsų padangės turėjo išnykti.

Galime ne tik pasidžiaugti, bet ir prieš kitas liet. kolonijas pasididžiuoti Kun. M. Tamošiūno pastan-

NUKELTA Į 18 PSL.

Dainos dienos belaukiant

ATKELTA IŠ 5 PSL.

vietos sąlygų ir mūsų pajėgų. Bet užtat mums niekas ir nepadės: viską mes turime atlikti patys: atliekamu laiku po darbo išmokyti dainas, įsigyti tautinius drabužius, užsimokėti kelionę į Chicago; mūsų centrinės organizacijos turi išsinuomotuoti ir apmokėti stadioną Chicagoje ir atlikti kitokius paruošiamuosius darbus. Mūsų dainų šventė yra grynai mūsų lietuviškas reikalas, užkrautas ant mūsų pečių, pavargusių po kasdieninio sunkaus darbo. Tai yra mūsų tautinės vienybės ir kultūrinio pajėgumo išbandymas, kuris yra paliktas, kaip ir dera šioje laisvės šalyje, mūsų pačių atsakomybei. Pasiryžom, ir, netenka abejoti, ištesėsime.

Chicago centre energingi žmonės vykdo pasiruošimo darbus. Abiejose valstybėse užsimeldavo per 40 chorų su daugiau kaip 1500 dainininkų. Visi baigia išmokyti repertuarą. JAV ir Kanados lietuvių dainų šventė nebe tolimas, neįvykdomas projektas, bet visu tempu artėjanti realybė. Todėl visų, ypač choristų, didžiausia šio meto pareiga — visa daryti, kad šventė kuo geriausiai pavyktų, kad būtų pasiektas chorų darnumas.

Gera pavykusi šventė ne tik kad sustiprins mūsų tautinę dvysią: ji gerai atstovaus mus ir prieš kitas Chicago tautas; netenka abejoti, kad susilauksime lankytojų tiek iš amerikiečių, tiek ir iš įvairių Chicagoje gyvenančių tautinių grupių atstovų.

Dainų šventė bus lydimą taip pat ir Kultūros Kongreso. Ir šis žygis yra itin reikšmingas. Mūsų tremtįją sudaro daugiausia šioje šalyje taip vadinamą "baltos apykaklės" profesijų žmonės, jų tarpe yra daug asmenų, užėmusių reikšmingas vietas Lietuvos kultūriname gyvenime ir čia taip pat sėkmingai veikiančių. Pagaliau ir senųjų emigrantų tarpe turime nemažai kultūros darbuotojų. Prie dainų šventės prijungtas Kultūros Kongresas, kuriame turės posėdžius rašytojai, istorikai ir kitos sekcijos, duos nemažai progų kultūrininkams pasisakyti opiausiais savo būklės ir lietuviškosios kultūros išlaikymo klausimais bei pasvarstyti apskritai kultūros problemas.

Taigi, artėjant svarbioms dienoms, kurių pasisekimas daug reikš mūsų išieivijos tautinei savigarbai, prieikime prie mums skirtos uždavinio tinkamu rimtumu ir pajėgumu. Ir čia nesudarys skirtumo, ar mums tekės uždavinys bus aktyvus, ar pasyvus, ar atsakingo, ar eilinio asmeninio pobūdžio. Tiek energingas choro dirigentas, tiek disciplinuotas choristas, tiek ir susikaupęs klausytojas — kiekvienas yra reikalingas šios mūsų kultūrinės šventės pasisekimui.

"ATEITIES" REDAKCIJA: iš kairės į dešinę — Antanas Sužiedėlis, Enata Skrupskelytė, kun. Jonas Petrėnas, vyr. red., ir Juozas Baužys. STAFF of the Lith. youth monthly Ateitis. Center: Editor-in-chief Rev. Jonas Petrėnas. Foto V. Maželis

ATEIČIAI 45 METAI

Gausioje lietuviškųjų laikraščių šeimoje auga ir "Ateitis", mėnesinis katalikiškojo jaunimo žurnalas, leidžiamas Brooklyne, N. Y.

Pirmutinis "Ateitis" numeris pasirodė 1911 m., kaip kultūros žurnalo "Draugijos" priedas. Taigi, šiemet "Ateitis" gali džiaugtis, sulaukusi 45-rių metų. Pirmąjį numerį redagavo Pr. Dovydaitis, įžanginį žodį parašė A. Dambrauskas-Jakštas, gi turinį sudarė programinis straipsnis — Trys pamatiniai klausimai, nusakę katalikiškos moksleivijos principus ir siekius, A. Jakšto eilėraštis Ateitis ir K. Bižausko paruošti bibliografijos ir kritikos straipsneliai. Formatas — dabar einančios "Eglutės".

"Ateitis" ir aplinkui ją susispietę moksleiviai, pasivadinę ateitininkais, šituo laikraščiu ir aiškia katalikiška pasaulėžiūra, prof. St. Šalkauskio žodžiais tariant, "reiškė protestą prieš demoralizuojančią rusų mokyklą ir valdžios įtaką, kuri nešė su savimi nukriukšcionėjimą, nihilizmą ir anarchiją".

Kan. M. Vaitkus, prisiminęs "Ateitį" ir jos nueitąjį spaudos kelią, skirsto jį į tris laikotarpius: carinių laikų "Ateitį",ėjusią ligi pirmojo pasaulinio karo, nepriklausomos Lietuvos ir tremties.

"Ateitis",ėjusi Kaune carinės sprespaudos laikais, pirmon eilėn ryškino ir gynė katalikiškąją pasaulėžiūrą, kurią tuometinėje Lietuvoje stengėsi silpninti ar net ją visiškai nustumti iš Rusijos mokyklų sklindanti materialistinė pasaulėžiūra, kurią moksleivių ir apskritai lietuviškojo jaunimo tarpe palaukė ir ugdė kairiojo sparno leidžiama "Aušrinė".

Nepriklausomybės laikų "Ateitis" plėtė, ryškino ir tobulino katalikiškojo jaunimo pasaulėžiūrą, kurią pi'nutinio ugdymo kryptimi vedė ir suformulavo ateitininkijos sąjūdžio ideologas prof. St. Šalkauskis. To meto "Ateitis" gilėja turiniu, auga meninėmis, ypač literatūrinėmis jė-

gomis. Joje pradeda, reiškiasi ir išauga vieni žymiausių mūsų dabar vyresn. kartos rašytojų ir poetų.

Ji buvo tradicinio "Draugijos", "židinio" ir pan. žurnalų formato, pieštu viršeliu, su retomis asmenų ir organizacijos veikos iliustracijomis.

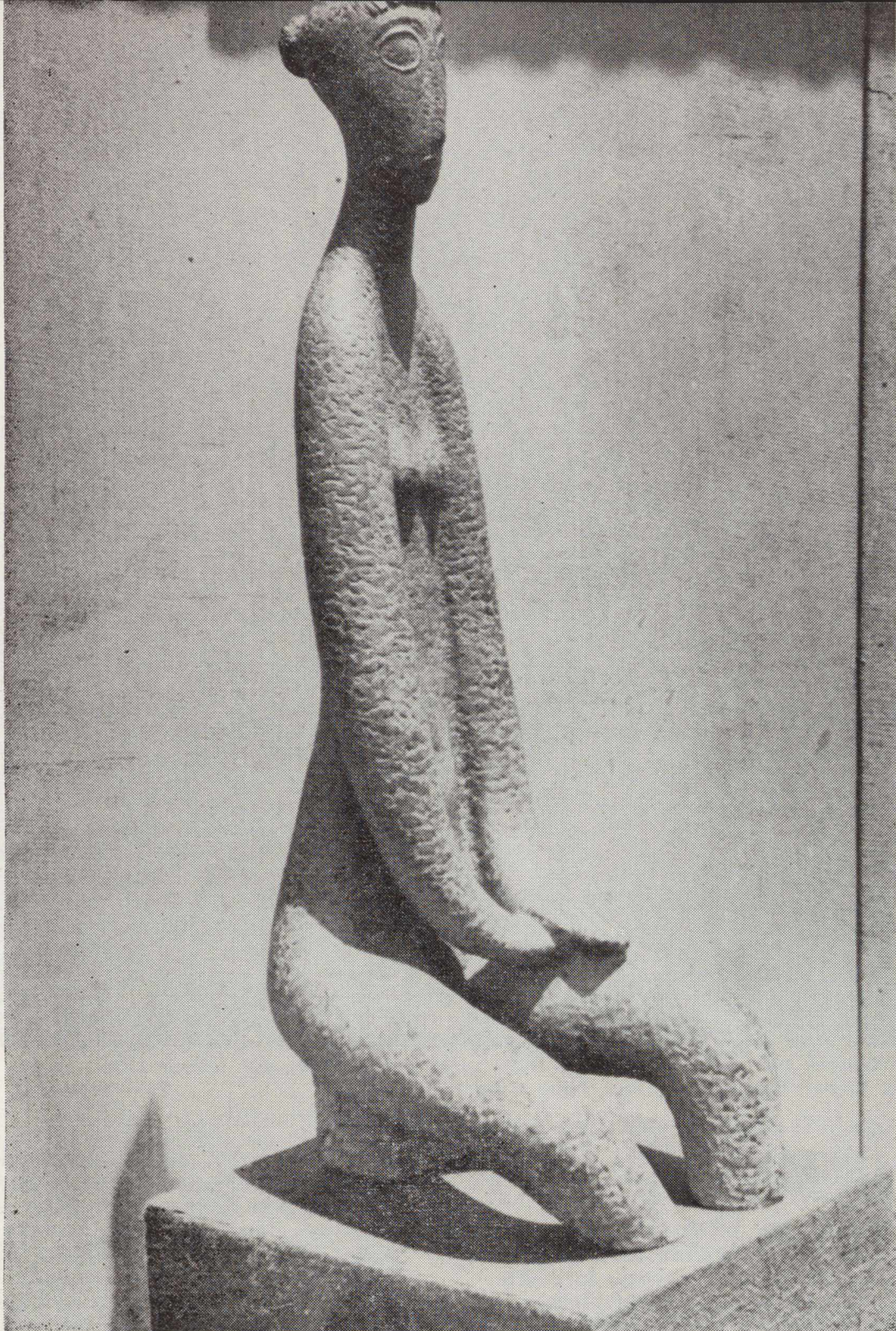
Tremtyje atgaivintoji "Ateitis" išėjo padidinto, mūsų iliustruotų žurnalų formato, gausiai, kartais gana moderniškai iliustruota foto nuotraukomis ir meno studentų grafikos darbais. Šalia ideologinės

medžiagos ji duoda literatūrinio prieauglio darbų, at-kų istorijos ir apskritai supažindina savo skaitytojus su vykstančiu lietuviškuoju gyvenimu, at-kų himno motyvu: "mūsų idėjos — tikybės brangybė, mokslas, dorumas, tautos reikalai." Ilgą laiką jos redakciniam kolektyvui kūrybingai vadovavo rašytojas Paulius Jurkus.

Šiuo metu "Ateities" vyr. redaktorium yra kultūringais rašiniiais periodikoje pasireiškęs kun. Jonas Petrėnas, redakciniam kolektyve dirba Antanas Sužiedėlis, Juozas Baužys ir Enata Skrupskelytė. Administracinius reikalus energingai tvarko kun. V. Dabušis. E. S.

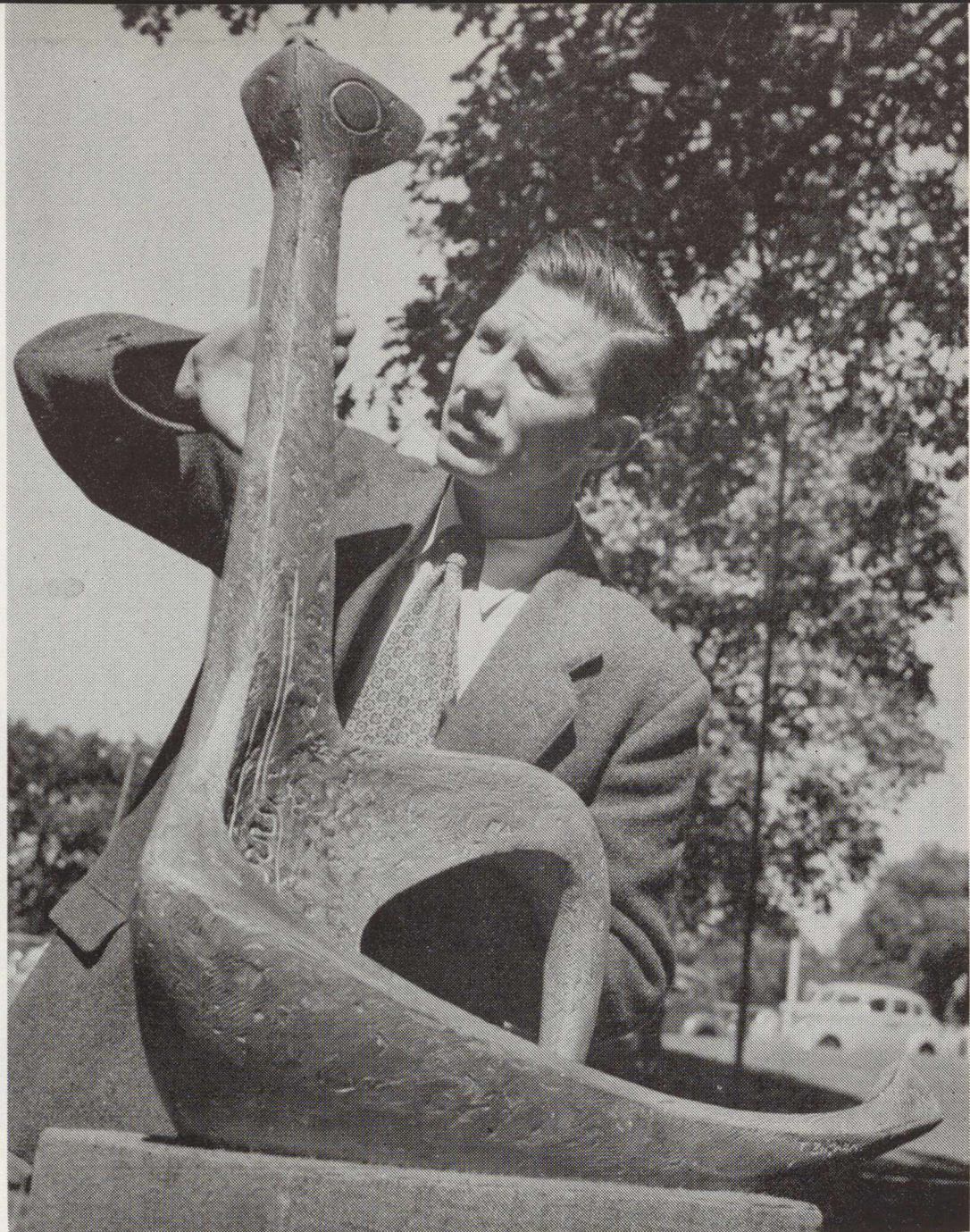
TALKA "ATEITIES" EKSPEDICIJAI: administratoriui kun. Viktorui Dabušiui naują numerį išsiuntinėti padeda Gediminas Naujokaitis ir Marytė Brazaitytė. Foto V. Maželis Ateitis magazine personnel assist administrator Rev. V. Dabušis with mailing.

T. ZIKARAS

Sėdinti mergina / Seated Girl

SKULPTORIUS TEISUTIS ZIKARAS, Melbourne, Australijoje, prie savo naujo kūrinio.
SCULPTOR T. ZIKARAS, Melbourne, Australia, with one of his new creations.

SKULPTORIUS TEISUTIS ZIKARAS

TEISUTIS ZIKARAS yra, jei taip galima pasakyti, šio pokario produktas mūsų meno pasaulyje. Kiek ryškiau pasirodęs Vokietijoje, Freiburge, jis emigraciniu kraštu pasirinko Australiją, kur šiuo metu gyvena ir kuria angliškiausiam šio kontinento mieste — Melbourne.

Per kelerius metus gyvenimo naujose sąlygose jis sukūrė tiek skulptūros darbų, kad praėjusių metų vidury jau galėjo surengti įspūdingą vien savo paties darbų parodą, kuri įvyko Viktorijos steito Menininkų Draugijos Gelerijoje Melbourne. Patys įžymiausi jo darbai šioje parodoje buvo: Kompozicija, Pieta ir Rūpintojėlis (visus žiūr. šiuose puslapiuose). Melbourne spauda apie šią parodą rašė kaip apie didelį meno įvykį ir nešykštėjo skulptoriui didžiausių panegirikų, visur pažymėdama, kad jis esąs lietuvis, ir kad jo tėvas taip pat skulptorius, buvęs Kauno Meno mokyklos profesorius. Kritikai kėlė retą kūrinių individualumą, originalumą ir jų grakštumą. Paroda plačiai išgarsino T. Zikarą kaip skulptorių Australijoje.

Praėjus keliems mėnesiams nuo šios individualinės Zikaro parodos, tose pačiose patalpose buvo surengta Viktorijos steito Menininkų Drjos paroda, kurioje T. Zikaras taip pat dalyvavo su keliais savo darbais. Meno kritikai, apžvelgdami išstatytuosius kūrinius, pripažino, kad pats originaliausias šios parodos dalyvis buvo Zikaras. Ypač visų dėmesį atkreipė jo statula šv. Pranciškus, sukurta liaudies drožtinio meno stiliumi. Už ją T. Zikaras šioje parodoje laimėjo pirmąją premiją.

T. Zikaras yra sukūręs monumentalų kariams paminklą mauzolėjų Melbourne ir tuo būdu įamžinęs savo vardą Australijos istorijoje.

Norint geriau pažinti Zikaro kūrinių charakterį, stilių ir ypač tą juose glūdinčią dvasią, reiktų darbus pamatyti natūroje. Bet ir iš tų keletos reprodukcijų nesunku pastebėti skulptoriaus savitumą, jo reiškimasis moderniojo meno samprata. Jis taip artimas mūsų liaudies skulptūros meno tradicijai ir taip stipriai individualus, turtingas geriausiais moderniojo meno formos laimėjimais.

XERXES.

T. ZIKARAS

Skundas / Complaint

T. ZIKARAS

Belaukianti / Waiting

♦ Rūpintojėlis / Crucifix

T. ZIKARAS

🏠 Pieta

VEIDAI IR VAIZDAI

JAV LB Taryba tariasi

♦ **ANTROSIOJAS JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SESIJOS**, įvykusios Clevelande, Ohio, š. m. bal. 21 d., prezidiumas: pirm. adv. J. Šlepetys, dr. M. Gimbutienė, vicepirm., techn. sekretorius stud. Vyt. Kalmantas Ka'ba Tarybos ir Centro valdybos narys muz. A. Mikulskis.

PRESIDIUM meets at second session of the Lithuanian Community of the U. S., April 21, in Cleveland, Ohio.

IŠ LB-NĖS II-SIOS SESIJOS, įvykusios Cleveland, Ohio, bal. 21 d. LB Tarybos nariai prof. Stp. Kolupaila, dr. J. Bajerčius, adv. R. Skipitis, kons. dr. P. Daužvardis, II eilė žurnalistas V. Brazilius ir T. narys J. Kapočius, III eilė T. narys kun. B. Sugintas, E. Karnėnas, O. Mikulskienė, St. Nasvytis, toliau J. Alekna, F. Saukevičius, St. Asevičius, LB Clevelando apyl. vald. pirm. J. Virbalis (nematyti T. narių kun. St. Ylos ir dr. A. Nasvyčio).

LITHUANIAN COMMUNITY of U. S. council members at second session, Cleveland, Ohio.

IŠ LB-NĖS TARYBOS POSĖDŽIO: Tarybos nariai prel. Pr. Juras, prel. I. Albavičius, II eilė S. Laniauskas, T. n. dr. kun. A. Juška, Centro vald. narys Ig. Malėnas, III eilė Centro vald. narys J. Stempužis, Tarybos nariai gen. K. Musteikis, gen. K. Reklaitis, toliau J. Chmieliauskas, Liet. stud. s-gos c. vald. pirm. Pr. Joga, Čiurlionio ansamblio vald. pirm. J. P. Nasvytis, J. Liūdžius, dr. M. Žilinskienė, Leknickas, ALRK Fed. pirm. dr. A. Damušis.

LITHUANIAN COMMUNITY of U. S. council members at second session, Cleveland, Ohio.

Saskrydis Washington

PASITARIMAS LIETUVIŲ SĄSKRYDŽIUI ♦

Washington, kuri rengia Lietuvų Tautinė Sąjunga birželio 16 ir 17 dd.. Iš k. į d.: Adv. Antanas Olis, Chicagos Sanitarinio Distrikto Prezidentas, Juozas Bačiūnas, visuomenės veikėjas, verslininkas, Gražina Krivickienė, Dr. D. Krivicko žmona, kuri globos lietuvių liaudies meno parodą sąskrydyje, ir Dr. Steponas Biežis, Amerikos Lietuvų Tautinės S-gos pirmininkas.

Sąskrydžio metu numatoma ypatingai didelė ir turtinga liaudies meno paroda;

Lietuvių tautinės ir individualinės kūrybos koncertai, programą atliks Čiurlionio ansamblis;

Liet. muzikų kūriniai, — atliks Washingtono simfoninis orkestras;

Iškilmingas posėdis;

Iškilmingos pamaldos Šv. Mato katedroje; Nežinomo Kareivio kapo ir leit. Samuel Harris (žuvusio Kaune) kapo pagerbimas Arlington kapinėse;

Jaunimo padėka;

Banketas, kuriame numatoma iki 300 amerikiečių senatorių ir kt. aukštų vyriausybės pareigūnų, spaudos ir radijo atstovų.

Garbės Komiteto pirm. yra viceprezidentas R. M. Nixon.

LITHUANIANS WILL HOLD RALLY in Washington this summer, June 16-17.

Organized by the Lith. National League, event will feature exhibits, musical programs, religious services and banquet.

Gaila Iaimi Gaila Mikeliūnaitė, Adelaidėje, naujųjų ateivių grožio varžybose 1955 m. laimėjusi I vietą Pietų Australijoje, Adelaidėje. GAILA MIKELIŪNAITĖ, Lithuanian newcomer to Australia, won first place in 1955 beauty contest in Adelaide.

CHICAGOS RAŠYTOJAI

CHICAGOS RAŠYTOJAI kas mėnesį renka pas vieną kurį narį aptarti literatūros klausimų ir pasidalinti literatūros naujienomis. Čia matome 4 vaizdus iš vieno tokio susirinkimo kazimierinių progų pas dr. Kazį Sruogą. Iš k. į d.: I pav. — aktorė Kevalaitytė, dr. Sruoga, Gaučys; II — Ramonas, Gaučys, Babrauskas; III — Švais-tas, Jurgelionis; IV — Valentinas, Baronas.

LITHUANIAN WRITERS of Chicago meet each month to discuss literary problems and exchange ideas. At right are four photos from get-togethers.

BRONIUS STANISJAUSKAS, LD-nų skaitytojas, tarnaujantis prancūzų svetimšalių legijone Alžyre (tarnybą baigia 1957 m.)

BRONIUS STANISJAUSKAS, Lithuanian Days reader serving with the French Foreign Legion in Algiers.

"Ave Maria" Valencijai Stasys Stapulionis, Detroit, Mich. veda savo dukrą Valenciją Šv. Antano bažnyčioje prie altoriaus atiduoti sužadėtušiams priimti moterystės sakramentą. Valencija Stapulionytė šioje bažnyčioje giedojo nuo 15 metų amžiaus, 14-kai vestuvių ji giedojo solo "Ave Maria". Dainavimo mokėsi Detroito konservatorijoje. Father, Stasys Stapulionis, leads daughter Valencia to altar at marriage ceremony, Detroit, Mich.

Forumas

Veteranai

Kvorumas

Mohikanai

DR. J. BASANAČIAUS PAMINKLAS Cleveland, Ohio, miesto parko Tautiniuose Darželiuose, kur lietuviai įvairiomis progomis rinkdavosi. Š. m. gegužės mėn. nežinomi piktadariai biustą iš Lietuvių Darželio pavogė. Daroma žygių, kad miestas paminklą atstatytų. Dr. B. biustas buvo darytas Kaune ir atvežtas 1933 metais.

BUST of Lithuanian patriarch Dr. J. Basanavičius in Cleveland, Ohio. Foto L. Briedis

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— **Prel. P. Juras**, Lawrence, Mass., ALKA muziejaus direktorius, didelis lietuviškos spaudos mecenatas, atsiuntė \$25.00, kurie pervesti į LD-ny Bendradarbių Fondą.

— Pasinaudodami papiginta kaina, šie asmenys pirmieji užsisakė **visas** LD išpardavimo knygas: Walter J. Wisofsky, Brockton, Mass., Dr. Anton S. Yuskis, San Diego, California.

LD-ny atpigintų knygų pardavimas sutampa su L. Bendruomenės paskelbtuoju lietuviškos knygos mėnesiu. Knygos mėnuo (gegužės) dar nepasibaigęs, ir visiems mūsų skaitytojams dar yra gražios progos vertingomis knygomis papildyti savo bibliotekas, o kartu prisidėti prie lietuviškos knygos parėmimo.

— **Dailininkas Antanas Rūkštelė**, Los Angeles, Calif., gegužės 26 ir 27 d. d. rengia savo kūrinių parodą. Parodos atidarymas įvyksta gegužės 26 d. 3 val. p.p. Šv. Kazimiero parap. salėje. Atidaryme žodį pasakys Lietuvos konsulas Dr. J. J. Bielskis. Tai bus pirmoji Los Angeles lietuvių kolonijoje meno paroda.

— Artėja Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos 15 metų sukakties minėjimas, kuris įvyks birželio 3 dieną. Tą dieną įvyks didelis banketas. Ta pačia proga bus pradėta parapinės salės praplatinimo ir patobulinimo vėjas. Parapijai sparčiai augant, senosios patalpos po sale pasidarė labai ankštos. Parapijai energingai vadovauja klebonas kun. J. Kučingis, asistuojamas Dr. kun. A. Bučmio, praėjusiais metais čia atsikėlusio iš Romos.

— LD-ny surengtas balandžio 22 d. sol. **S. Baranausko koncertas ir literatūros va-**

CLEM'S MARKETS

- Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuše gamintos.
- Importuoti lenkiški kumpiai.
- Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarieniems.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

3002 W. Florence
PL. 95058

7529 S. Normandie
PL. 1-9155

Clem Taberski, sav.

karas, Los Angeles, praėjo su dideliu pasisekimu ir entuziazmu. Publikos prisirinko pilna parapijos salė, kuri dainininkui kėlė ovacijas ir šaukė kartoti. Dainininko programa buvo puiki ir turtinga. Vakaro metu įvairių organizacijų asmenys kreipėsi, pranešdami, kad jie prisideda prie dain. Baranausko stipendijos fondo. Tai buvo pranešta vakaro dalyviams, kurie su džiaugsmu pritarė. Fondo pradžia padaryta. Auksas eina.

Šiltai salė priėmė ir rašytojų — D. Mitkienės, E. Tumienės, J. Tininio ir Bern. Brazdžionio pasirodymą. Vakaro pranešėja buvo D. Pulkaunikaitė. Solistui akomponavo Ruth Buell.

— **Mr. S. L. Fabian**, Los Angeles, Calif., Safe-T-Seal fabrikantas, nuolatinis LD-ny draugas ir rėmėjas, negalėjęs būti LD-ny surengtame Baranausko koncerte ir literatūros vakare, atsiuntė \$10.00 žurnalo reikalams.

JOSEPH VARNAS

Broker

Real Estate • Business Opportunities

596½ N. Lake Ave., Pasadena, Calif.

SYcamore 6-7979

LITHUANIAN REALTY COMPANY

Charles Luksis, Realtor
Phone: NO - 41733

2643 Griffith Park Blvd.,
Los Angeles, Calif.

Noriai patarnauja norintiems pirkti-parduoti namus ir sklypus; apdrausti automobilius, namus ir kitoki turtą; gauti paskolas. Atlieka notaro darbus.

Bendradarbiai:

B. Budriūnas • P. V. Raulinaitis

PIRMIEJI LIETUVIAI MEDELLINE (iš k. j. d.): kun. M. Tamošiūnas, arch. Dubauskas, Dubauskienė, D. Narutavičiūtė, J. Narutavičienė, kun. dr. J. Gudas, kun. A. Jaunius. FIRST LITHUANIAN NEWCOMERS to Medellin, Colombia.

AR MES KYLAM AR?..

/ Pabaiga iš 11 ps.
ir Saleziečių...), laisvinimo kovos institucijos, tarpusavio aktyvus polit. lenktyniavimas, rodo, kad mes esame kultūriškai gyvi. Jeigu ir toliau mes branginsime savą kultūrą, skaitysime lietuvišką spaudą, būsim aktyvus savo organizacijose, rūpinsimės jaunimu, lituanistinėmis mokyklomis, remsime laisvinimo kovos institucijas, tai galime tarti, kad pozityviai eisim Lietuviškosios kultūros keliu.

BRONYS RAILA, Los Angeles, žurnalistas.

Jeigu turėti galvoje pokarinę lietuvių imigrantų visuomenę Amerikoje bei Kanadoje, tai ji ekonominės kultūros atžvilgiu kyla, puikiai kyla! Darbingumo, taupumo ir šykštumo dorybės stačiai žydi...

Kitose "kultūros" srityse taip pat būtų negalima kalbėti apie kritimą. Kritimas čia — per lėto vyksmo sąvoka. Čia yra įvykęs smigimas žemyn ar tiksliau — žaibiškas nudardėjimas!

Politinėje srityje — rėpliojimas pačiame balos dugne... Religinėje — bažnytkaimio stiliaus sudavatkėjimas pasibjaurėtinai komercionalizuotu ir hipokritišku būdu... Meninėje — suprimityvėjimas, subanalėjimas ir supramonėjimas, kuris nevisada bepatekintų buvusių Kauno žaliakalnio prašmatniųjų tarnaičių skonį. Papročiuose — suvulgarėjimas ir arogancijos suplasnojimas...

Visa tai normalūs reiškiniai pirmojoje inteligentiškų emigrantų kartoje.

Ar padėtis tokia beviltiška?

Ne visai! Padėtis tai gana beviltiška, bet visdėlto greičiau šviesi. Lietuviškame žmoguje dar liko keletas taurių paskatų kultūrinei kūrybai. Jie kyla: — iš pasiaukojimo Tėvynei, iš meilės menams, iš pasipiktinimo niekšybėmis, iš protesto prieš mizeriją, iš revoliucinio antagonizmo visam "gerajam pasauliui" ir taip toliau.

Šios rūšies kūrybinės asmenybės laikosi, noksta ir net naujai auga. Tik jos pavienės ir nekartą vienišos. Tarp jų ir "tremties masių" nuotolis vis didėja ir didės. Ir kuo jis daugiau didės, tuo galbūt daugiau priartės prie kūrybos kultūrinių lobių, kurie sudarys stipriausią lietuvių tautos laisvės pagrindą ir bus ten nemažiau reikalingi už duoną kasdieninę.

S. ŠIMOLIŪNAS, Detroit, Mich., filosofijos bakalauras.

Kultūra ir lietuviybė yra dvi nepriklausomos ir skirtingos sąvokos. Pati kultūrinė veikla yra pakilus, kadangi ir mūsų veikėjams jau neretai netrūksta ir pakankamo materialinio pagrindo. Bet pats politinis motyvas lietuviškoje veikloje yra žymiai nublukęs.

MUZIKAS JUOZAS BERTULIS, Los Angeles, Calif., šiais metais švenčias 40 metų pedagoginio darbo sukaktį.

Dainų Šventės Komiteto paskelbtam dainų konkurse Bertuliui paskirta II premija už dainą Pabusk, pasauli.

Mokyti Bertulis pradėjo 1916 m. Tryškių pradžios mokykloje, vėliau perėjo į vidurinės mokyklas ir gimnazijas. Dėstė muziką.

Specialiose mokyklose dėstė: Klaipėdos Valst. Konservatorijoje (inspektorius, vėliau vice-direktorius), Klaipėdos Miesto Muzikos mokykloje. Tremtyje, Miunchene, UNROS pavestas, įsteigė ir buvo prie UNROS un-to D. P. Konservatorijos direktorius.

Savo muzikinio darbo 45 m. sukakčiai Bertulis parašė (arba atnaujino) šiuos dalykus: Abejotinas asmuo, 3-jų v. operetė, Lietuvos Lakštutė, dainų rinkinys moterų chorui, Lietuvos Jėgos, vyrų chorui, Lietuvos skambučiai, mokyklinio amžiaus vaikams dainelės, giesmių ir dainų rinkinį ir aukštam balsui solo dainų rinkinį.

COMPOSER J. BERTULIS, Los Angeles, Calif., celebrates his 40th year in music education this year. His most recent work, a song "World, Awaken", was awarded II prize by the L. Song Festival committee.

Lietuviai Medelline

/ Pabaiga iš 13 ps.
gomis leidžiamu trimėnesiniu žurnalu "Kolumbijos Lietuvis", kuris pasižymi didelėmis ir įspūdingomis Kolumbijos gamtovaizdžio iliustracijomis ir gražia išvaizda.

Iš Medelline gyvenančių meno kūrėjų, minėtina jauna poetė A. Karvelytė-Dubauskienė ir dail. E. Kulvietis, kuris įsikūrė nuosavam name, jį pats ūkišku būdu pasistatęs. Būdamas senyvo amžiaus, dailininkas jaučiasi gerai ir yra dar gana kūrybingas. Jis jau turėjo keletą savo kūrinių parodų, apie kurias vietinė spauda šiltai atsiliepė, ypač vertindama jo portretus (tai daugiausia vietinių kolumbiečių užsakymai). Jo Kolumbijos gamtos peizažai pasižymi natūraliu tikslumu ir švelnumu. Jo kūryboje gausu natūremortų, kuo jis žinomas iš Nepr. Lietuvos laikų.

J. Narūnė

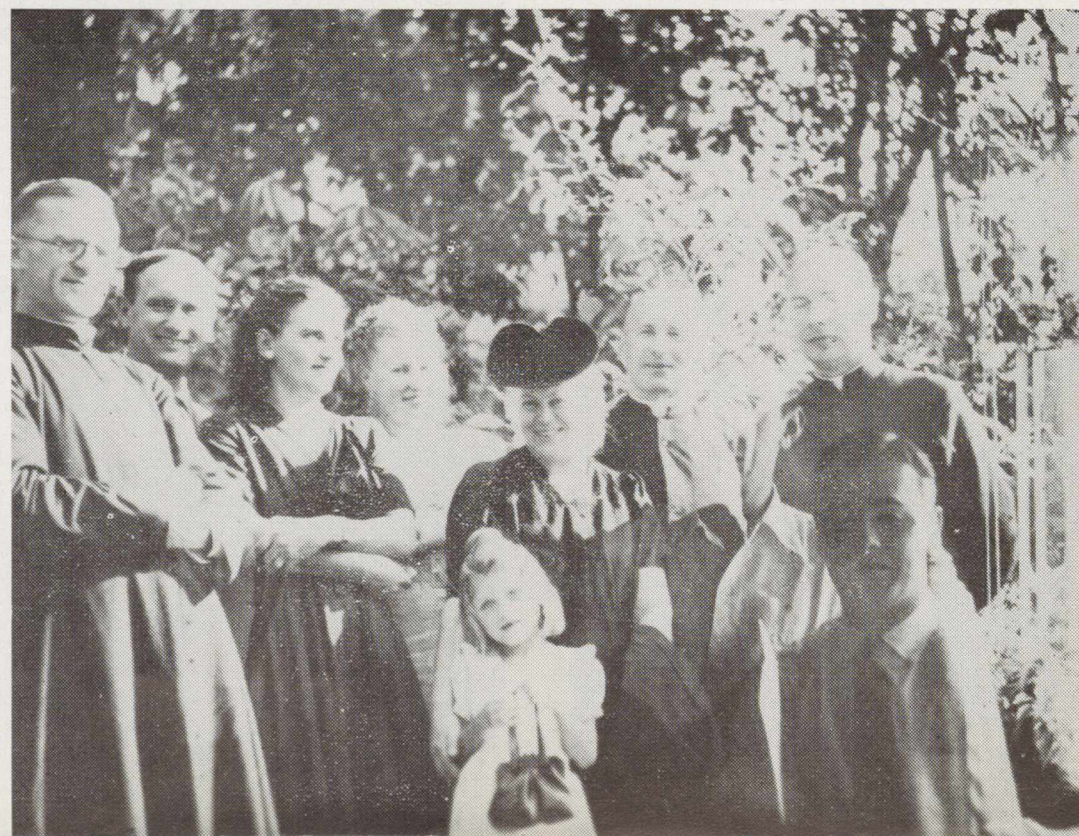

PHOTO OF RŪTA ENSEMBLE taken over television program in Newark, N. J., Feb. 18, 1956. Program was organized by Jokubas Stukas, director of Lithuanian Memories hour. Left to right: J. Stukas, A. Kačanauskas, conductor of ensemble; right, J. Čižauskas, piano accompanist, Z. Griškaitė, soloist, and A. Petrutis, editor-announcer. Program was first of its kind organized by Lithuanians in this country.

Second Lithuanian television show was organized by J. Stukas in Newark, N. J. over Channel 13, April 21. A. Kačanauskas directed choir in representative songs and Lithuanian scenes were shown viewers. Varied program included folk dances by Ruta Ensemble, reading of poetry and humorous sketch.

LIETUVOS ATSIMINIMŲ radijo valandos New Yorke Rūtos ansamblio nuotrauka, daryta televizijos kanalo 13 stotyje, Newarke šių metų vasario 18 d. tuoju po programos, kurią organizavo "atsiminimų" radijo valandėlės vedėjas Jokubas Stukas (iš kairės pirmas). Toliau stovi ansamblio dirigentas muzikas A. Kačanauskas, dešinėje — kviesti dalyviai: muzikas J. Čižauskas, solistė Zuzana Griškaitė, ir Amerikos Balso red. A. Petrutis.

Radijo valandėlės 15 metų sukakčiai paminėti bal. 21 duota antroji televizijos programa. Dainuojant Rūtos chorui, dir. A. Kačanauskas, buvo rodomas pats choras ir įterpta Lietuvos vaizdų: Kauno Karo Muziejus, Lietuvos ežerai Vilniaus Katedra, Nežinomo kareivio kapas ir kt. Po to buvo deklamacija ir šiek tiek humoristikos.

Soviets "Colonize" Thousands

M. MUSTEIKIS

The German press reports that the Soviets are transporting Lithuanian and Ukrainian youth to sparsely settled regions of the Soviet Union. The Soviet colonization service announced two mass transportation projects. These projects call for the resettlement of 100,000 young men and women of both sexes from the "densely populated" Baltic states of Latvia, Lithuania and Estonia to Kazakstan and Altaic regions. There is also a plan to shift 180,000 persons from the Ukraine to regions in or about Archangelsk, Karelia, and the Komi Republic in the north.

It is significant that in this largest transportation action since the demise of Stalin, the new manpower will have to remain in the new areas permanently. For this reason the transported will be settled not in separate colonies, but in towns and villages. Here they will be required to establish "family connection" with the local population. An example of the type of family connection is given in the Brask Angara waterpower project, where 12,000 young Communists were sent as laborers. 1,400 of this number are said to be married already.

The Soviets, while purportedly colonizing undeveloped territories, are in reality furthering their policy of national extermination or genocide. In order to crush the national resistance of the Balts and Ukrainians, the Soviets strike at the most vital point, the youth. Evidently liquidation and deportation of the older generation did not bring the desired results, since this left the youth still attached

to the native soil, still in possession of some of the old ideas.

According to the latest Soviet scheme, transportation of youth to pioneer colonies in widely separated parts of Russia will sever them from home and nation, will force them into mixed marriages, and will eventually Russify them.

Announcement of the colonization of youth was made by the Soviet press itself and is of tragic import to the peoples of the Baltic Republics whose populations, originally small, will now be reduced even more. It is of utmost importance that the leaders of the nations affected do all in their power to counteract the present Soviet policy. Organizations directly involved, such as the Captive European Nations, should take steps to halt the wholesale genocide being practiced by the Soviets. The time for action is now, when the Soviets proclaim peaceful coexistence to the Western world and send their elite stamping through free countries outside the Iron Curtain.

The well-informed observer of the Soviet scene is aware that colonization or mass emigration in the Western or American sense of the word is non-existent in the dictatorially planned economy of the Soviet Union, where legions of deported slave laborers construct massive dams, waterways, dig in the mines and fell forests. Soviet colonization is forced transportation or deportation, an insidious political and economic device aimed at aggrandizement of the Russian empire and absorption of the foreign, captive nations within its borders.

AMBER JEWELRY worn by Lithuanian women since ancient times. Pictured here are necklaces, bracelets, earrings, brooches.

GINTARO IŠDIRBINIAI: karoliai, vienas iš populiariausių lietuvių papuošalų senovėje ir dabar, apyrankės, auskarai, sagės ir kt.
Photo D. Čibas.

AMBER, GOLD OF THE NORTH

By IRENE VIDZIUNAS, Los Angeles, Calif.

About 1,000,000 years ago, in Eocene and Miocene periods of the Tertiary system, northern Europe had a tropical climate. Among all kinds of tropical trees and plants that we still know today, and also many now extinct species, there

grew a tree that we now call *Pinus Succinifera*, the resin of which became Amber.

Gradually the temperature of N. Europe decreased, the sea invaded land, changing its contours and submerging the Amber forests. Then the Glacial Period came with its giant glaciers slowly creeping from the North, grinding, milling and mixing the entire surface of the earth where they passed, and eventually covering the entire northern part of Europe, Asia and America. It all happened very slowly and, as the time passed, the forests fell, decayed, disintegrated, fossilized, until a forest floor of what is now called "blue earth" came into existence. That "blue earth" is the source of our Amber. If we sank a shaft through marl, sand, green clays and light sands, and a layer of green sand 50 to 60 feet thick, we would find a layer of "blue earth" 4-5 feet thick, 50 or 60 square rods of which would yield several thousand pounds of Amber.

Of course, we would have to pick a spot to sink the shaft somewhere in East Prussia or Lithuania, in order to find any Amber at all. According to Dr. G. C. Berendt, the center of the primeval amber forests is near to and above the extreme north-west point of Samland, latitude 55 degrees N and longitude 19 to 20 degrees E of Greenwich. The East Prussian and Lithuanian coasts are richest in Amber; with Latvia and what used to be the free city of Danzig, they are the only places from whence any considerable amount of Amber used to be exported. (The world production of Amber is about 250,000 lbs. per annum, and 220,000 lbs. of it

comes from the Amber coasts of the Baltic.

Amber is a fossil resin of a tree, now extinct, which belonged to the family of pines or firs, which now has been given the name of *Pinus Succinifera*. Chemically Amber is considered a non-metallic mineral. The formula of Amber is $C_{10}H_{16}O$. Its composition: Carbon—78.96 per cent, Hydrogen—10.51 per cent and Oxygen—10.52 per cent. Specific gravity is 1.08, which means that Amber is only very little heavier than water.

The color of the Baltic Amber varies from almost colorless, pale yellow to brown. Red very seldom happens in fresh pieces, however it quite often appears later from constant exposure to light and air. The most common sorts of Amber are two: clear and cloudy. The cloudy one is usually called "osseous" or "bone" amber, and, through the microscope, it shows a structure of hollow spaces, almost like the hollows of a sponge. Some of this osseous Amber looks exactly like yellow bone.

The English name Amber derives from the Arabic *Anbar*, through its Spanish rendering *Ambar*. Pliny

tells us that the Egyptians called it *Sakai*, which is quite interesting, because in Lithuanian the word *Sakai* means resin, and there are a few place-names on the Baltic that include that word. For instance *Sakastina* (Valley of Amber), in Latvia, or *Sakasosta* (Port of Amber) north of Königsberg in E. Prussia. The German name *Bernstein* means burning stone—allusion to the fact that Amber burns. In Lithuanian Amber is called *Gintaras*.

Archeological discoveries show us that Amber has been regarded as a very precious substance through the ages, perhaps, next to bronze or iron, the most precious substance known, and at least equal to value if not superior to gold.

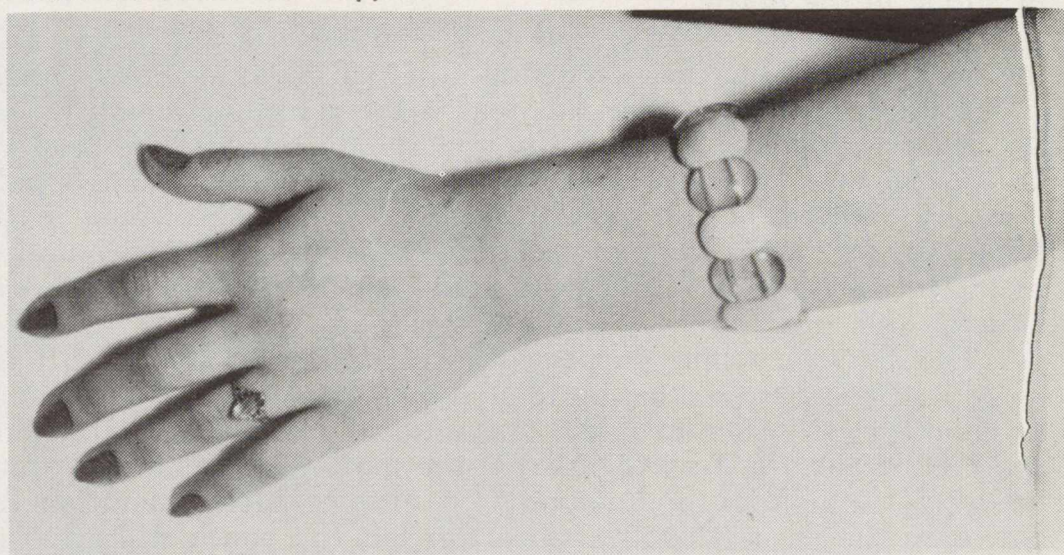
Quantities of Amber beads have been found belonging to the Stone Age (mostly in Scandinavia and N. Germany). Amber beads appear in tombs in Egypt as far back as the Vth Dynasty (3200 B.C.).

During the Bronze Age the trade in Amber developed along the definite trade routes—mostly waterways. With the help of archeology, by means of the finds of Amber, we can trace the earliest great trade routes right across Europe—from the Baltic to Rome, Greece, Etruria and Egypt. Most of the barrows of any importance belonging to Bronze and Early Iron Age have yielded Amber beads. The most important object in Amber that has been found in Europe in a tumulus is the famous cup, now at the Brighton Museum. It comes from about 1500 B.C. (time of Moses), is carved from one piece of reddish-golden Amber and has a volume of about $\frac{1}{2}$ pt. It is beautifully designed and decorated and experts from all over the world have come to see it.

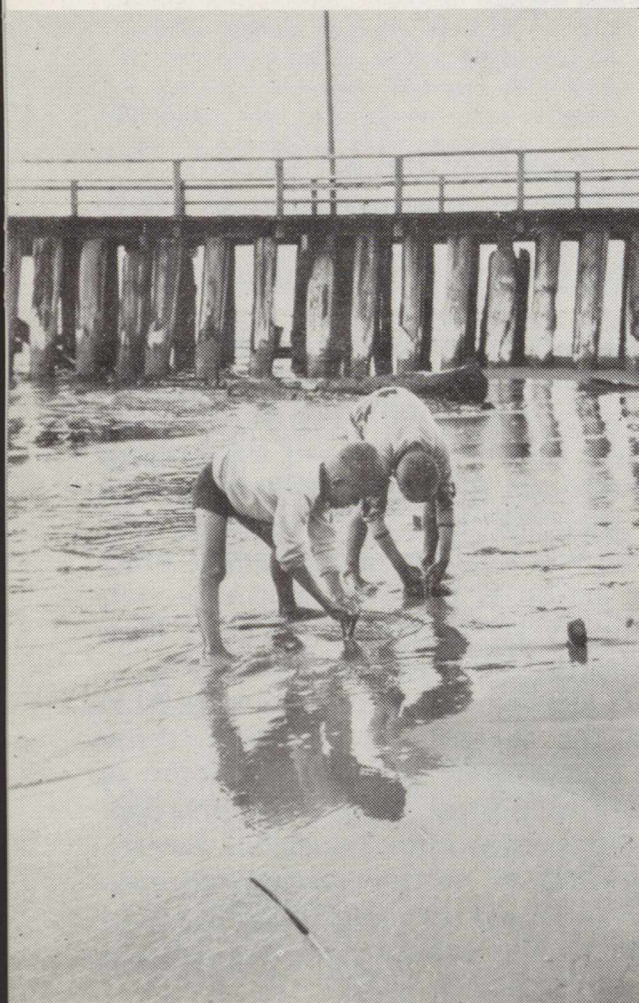
Up until the second half of the XIXth century, the only way to get Amber was to fish it out of the sea. (The blue earth strata containing Amber extends under the Baltic Sea and the water has washed off the top layers and loosens pieces of Amber, which are washed upon the shore by the waves—especially after storms.) The "fishing" of Amber was not always very simple, sometimes it was even risky. People used nets fastened to a pole about 20 ft. long. The stormy November and December months were the most productive and also coldest and most dangerous. Occasionally, when the water was clear and quiet, Amber could be seen in the depths and the fishermen could loosen it with spears or poles and then catch it in their nets. Others used to dive for it.

AMBER BRACELET /Gintaro apyrankė.

Photo L. Briedis

BOYS AT PIER in the Lithuanian beach resort in Palanga hunt for bits of amber on the shoreline. Photo was taken in 1932.
PALANGOS pajūry vaikai ieško gintaro.

In 1875 Stantien and Becks started mining in Samland. They introduced modern appliances and, of course, changed the entire picture of Amber production. The shore of the Baltic between Palminicken and Juodkrante (Schwartzort) produced the following quantities of Amber:

1878—139,700 kg.
1879—140,000 kg.
1880—156,500 kg.

The market for raw Amber used to be so good that not always all the need could be satisfied. In 1907 Amber was consumed as follows:

Austria—44,302 kg.
U.S.A.—24,859 kg.
Germany—31,246 kg.
Russia—14,609 kg.
France—6,865 kg.
Turkey—1,920 kg.
England—405 kg.
China and Korea—103 kg.

Besides jewelry and ornaments made of Amber, an important part of Amber Industry is the production of smoking articles. Mouthpieces for pipes, cigar and cigarette holders made of Amber are popular the world over.

Small pieces of Amber, which cannot be used for the above mentioned purposes, are made into varnish. It is dark in color and remarkably tough. It is used for covering wood, or any other substance that is not too light. There is also black varnish made of Amber which is used especially by coachmakers.

Amber has also been used as medicine since the time of Hippocrates, and, in the form of oil, still is to this day. Its properties resemble those of turpentine. It is used internally for asthma, whooping cough, or as a liniment for the chest. In China the **Syrup of Amber** is made with the liquid acid of Amber and opium and is used as a sedative, anodyne and antispasmodic remedy. **Eau de luce**, which is made with Amber oil is used as a stimulant in fainting spells.

It is not for its medicinal value however that Amber is mostly known. It always has been used as an art material. Two of the very earliest pieces of Amber are the figures of a bear and an elk, one in the Museum at Stettin and the other in the Natural History Museum at Berlin. The British Museum contains a collection of pieces of carved Amber of Etruscan work, unique in Europe. In Florence in the Pitti Palace there is the most varied and extraordinary show of Amber vessels, cabinets and figures in existence. There are also quite a few examples of carvings from China, belonging to the Ming period. In all the famous royal courts of Europe Amber seems to have received much admiration. Louis XIV, for instance, used to buy lots of pieces of Amber and used it as presents. A King of Prussia is said to have possessed a burning mirror and also a microscope with lenses of clear Amber. In Tsarskoye Selo, the summer residence of the Russian Emperors near St. Petersburg, there was the famous Amber room—the only room in the world panelled with Amber, and also containing a number of cabinets and vases of the same material.

From the Lithuanian Poets

THE TORCHES HAVE GONE OUT

VINCAS MYKOLAITIS - PUTINAS (1893)

*The torches have gone out, sharp sounds of laughing riot
Are quenched, and broken wreaths lie wilting on the floor;
Cups stand unemptied; singing lips are quiet;
The torches have gone out — and dawn seeps through the door.*

*The torches have gone out — and we two are alone.
I am oppressed with grief, and fear has made you stone.
Our hearts are emptied of all pleading and complaining.
The torches have gone out — and we are left alone.*

*The torches have gone out — no faintly whispered longing
Breaks from your rigid lips, while mine are mute and grey.
In that mysterious hour, when love's white wings come thronging,
The torches have gone out — and death comes with the day.*

TO THE NINTH WAVE (BANGAI)

JUOZAS MIKUCKIS (1891)

*Come, hooded wave,
Come bellowing on:
This clash won't save;
My oars are gone.*

*A great wind blows.
The night is dark,
And blots the rows
Of buoy and mark.*

*The seas grow strong
My time, how near!
The night is long:
No stars appear.*

*Come, raging sea,
Out of the night,
And set me free,
Or show me light.*

*What does the fray
Hold as my part—
The loss of day
Or ease of heart?*

*All's one to me—
I scorn my fate.
Come, levelling sea;
I cannot wait.*

*I've fathomed pain
I burn for strife.
What if I'm slain?
I loathe my life.*

*Come, giant wave,
And shatter me,
And dig my grave
Under the sea.*

REMEMBRANCE (ATSIMINIMAS)

KLEOPAS JURGELIUNIS (1886)

*Fingers hot, soft eyes, appealing;
First love's first remembered
feeling,
And pale nights of dreamed
desire.*

*Such delight, intoxication,
Love's triumphant revelation
And the heart a cup of fire.*

*All those sorceries we cherished
Touched, transfigured us, and
perished.
Embered ash banked up the fire.*

A VOW (PASIRYŽIMAS)

MOTIEJUS GUSTAITIS (1870-1927)

*I made myself a vow
Never to walk these ways,
And yet I walk them now,
Forgetting bitter days;
And I shall often tread
Where my bare feet have bled.*

*Again in my tired heart
Gathers a storm of flame.
But have I not known smart?
And is despair a name?
No mailed tomorrow's light
Can put this storm to flight.*

W. K. MATTHEWS was born of British-Estonian parents in Narva, Estonia. He attended Russian and English schools and took his M. A. at Manchester University, his Ph.D. at London University. In 1926 he joined the staff of the State Institute of English in Riga, Latvia and a few years later became Assistant Professor of English Philology in the University of Latvia. Associate Professor from 1936, in 1940 he left the country with other British subjects. His destination was Australia, where, during the war, he served as a member of the Censorship Department of the Australian Ministry of Defense for five years. While in Australia he continued studying the Lithuanian language, the fundamentals of which he had learned from Prof. Juris Plakis at the University of Latvia. Returning to England, he joined the faculty of London University, where he has been teaching ever since.

Prof. Matthews has written many papers on linguistic phonetics and literary subjects, including "Lithuanian Constructions with Neuter Passive Participles" and "The Affinities and Structure of Lithuanian," as well as articles on Lithuanian literature in Cassell's **Encyclopedia of Literature**, I, II /London, 1953/. Among his books: **The Structure and Development of Russian** /Cambridge, 1953/, **Tricolor Sun** /1936/, **A Century of Latvian Poetry** /to be published this year/, **Anthology of Modern Estonian Poetry** /1953/, **Flames On the Wind** /1953/, and **Child of Man** /1955/.

The English translations of the Lithuanian poems in this issue are Prof. Matthews' first contribution to "Lithuanian Days" magazine.

*But listen! Ghostly bells
Come winging from my soul.
Their shadow music swells;
Up to the stars they toll.
And through the singing air
Fall dew to quench despair.*

Translations by W. K. Matthews.

FRANK LUBINAS, second row, center, and his wife, first row, first from right, visit with Antanas Smetona, President of the Lithuanian Republic, in 1939. Also in photo are Lithuanian American nuns and Capt. Jasiūnas (left), personal Adjutant to the President.

PRANAS LUBINAS su žmona svečiuose pas Lietuvos respublikos prezidentą A. Smetoną 1939 m. Kartu matyti lietuvaitės vienuolės iš Amerikos: Felicia, Virginia, Urbona, Kristina. Kairėje karininkas — prezidento asmeninis adjutantas mjr. Žukaitis.

FRANK LUBINAS Lithuanian Basketball Ace

ALGIRDAS GUSTAITIS, Los Angeles, California

Frank Lubinas was born on January 7, 1910 in Los Angeles, one of a family of three sisters and four brothers: Juozas, Aldona, Vytautas, Jurgis, Frank himself, Anelė and Elzbieta.

According to Frank Lubinas' own account, he began to participate actively in sports only in his last year of high school. He concentrated on basketball upon entering the University of California and was soon winning victory after victory. Finally the basketball team of

which he was captain won the pre-Olympic Games tournament in New York in 1936 and had the honor of representing the United States in the Olympic Games in Berlin, Germany that same year. On that occasion Lubinas' team won against all comers, gaining for its captain the highest honor in the world of sports: the Olympic Gold Medal.

Frank Lubinas and his wife, who was with him in Berlin, already had the intention of visiting Lithuania

after the close of the Olympic Games. Therefore they gladly accepted the official invitation extended to them by A. Vokietaitis, Lithuanian sports representative.

Frank Lubinas came to Lithuania for the first time in August, 1936, accompanied by his wife and her sister. Mary Agnes Lubinas, the former Miss Wahlmeier, is a charming American lady, very fond of Lithuania and the Lithuanians. She understands the Lithuanian language and even speaks a few words.

Lubinas made many friends in Lithuania, among whom may be mentioned Rapolas Skipitis, President of the Association of Lithuanians Abroad.

After spending a few weeks in Kaunas, Lubinas and his party journeyed to his father's old home and visited relatives living nearby. After a stay of about three months Lubinas and his family returned to the United States.

In April, 1938, Lubinas returned to Lithuania for another visit. For a time he worked as sports instructor at the Police School in Kaunas. He became a member of the L. F. L. S. sports club where he quickly

FRANK LUBINAS, captain of the Lithuanian basketball team. Photo was taken in Kaunas in 1939, after Lithuanians won European championship for the second time.

PRANAS LUBINAS, Lietuvos rinktinės kapitonas, antrą kartą Lietuvai laimėjus Europos pirmenybes, Kaune, 1939 m.

became known for his friendly willingness to instruct young people in the art of basketball. He gladly instructed all teams recommended to his attention by the Physical Culture Department and, in particular, coached the Lithuanian State Basketball Team. In May of the previous year, Lithuania had won the European basketball championship. Strenuous training was needed in order to defend this title in the coming European Basketball Championship Games.

In the summer of 1938, the "Lithuanian Olympiad" took place in Kaunas with Lithuanians from many parts of the world participating. The team led by Lubinas won the first place in basketball.

The Third European Basketball Championship Games were held in Kaunas, Lithuania, on May 21-28, 1939. Among the participants were: Estonia, Latvia, Poland, France, Finland, Hungary, Italy and Lithuania. The first game to be played was that between Lithuania and Latvia, a very formidable opponent. It was generally believed that the winner of this game would emerge as the European champion.

In commenting on this event a reporter stated in the Lithuanian paper "Lietuvos Aidas" of May 23:

"The Lithuanian team was preparing for its first and probably its toughest ordeal. I was out walking in the streets of Kaunas. From all sides came the excited voice of the commentator and the shouts of the assembled spectators. Radios were turned on full blast and windows were wide open. All Kaunas echoed with the sound of the basketball game. Policemen stood listening at the windows, drivers sat motionless at their steering-wheels, thousands waited in their homes for the all-important results.

A VISIT TO THE HOME OF FRANK LUBINAS. Left to right: Algirdas Gustaitis, Mrs. Lubinas, Frank Lubinas and L. Briedis, who made all the Lubinas photos in this issue.

LIETUVIŲ DIENŲ BENDRADARbiai svečiuose pas LUBINUS. Iš k. į d.: Algirdas Gustaitis, čia spausdinamo reportažo autorius, Lubinienė, Lubinas ir Leonas Briedis.

CROSSES

A Powerful Novel of Intrigue and Violence in Communist-Subjugated Lithuania. Written by One of Lithuania's Master Stylists, VINCAS RAMONAS.

Illustrated, Limited Edition—Handsomely Bound—Authographed by the Translator, MILTON STARK.

LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS

9204 S. Broadway
Los Angeles 3, Calif.

"Latvia is winning, the score is 35:36! Only a few minutes left to go... the tension is electric. Here it comes! Lubinas scores! 37:36... Lithuania has won! Shouts and hurrahs fill the air. In all this clamor the voices of tens of thousands singing the Lithuanian national anthem can be distinguished. Lithuania has never heard such enthusiastic singing of her national anthem as at this moment."

Frank Lubinas turned the tide and helped Lithuania to victory. From then on, the Lithuanian team repeatedly held the European basketball championship title. Lithuanian proficiency in this game, called virtually an art by many, continues to maintain its high level.

In November, 1939, Lubinas returned to the United States. On his return he took a position with 20th Century Fox Studios. From 1951 he has been employed at the California TV film studios in Los Angeles. During these years he has played on various basketball teams in many states of the union and is still winning honors. For the last years he has been associated with the Wickland Manufacturing Company Sports Club.

The American press has spoken of Lubinas many times as the best basketball player of all time. His picture often adorns the walls (as it did this year) of regional basketball contest halls. Film companies have approached him with offers to make films. His name is inscribed in the hall of fame of basketball sport in Europe and in America. He is proud of his Lithuanian background and has repeatedly stated this to newspaper reporters. Among his prized possessions are pictures, clippings and other souvenirs from Lithuania.

OPENING OF THE EUROPEAN BASKETBALL championships in Kaunas in 1939. Holding flag of Lithuanian team is captain Frank Lubinas (far right).

EUROPOS KREPŠINIO pirmenybių atidarymas Kaune, 1939 m., giedant Lietuvos himną. Lietuvos krepšinio komandos vėliavą laiko kapitonas Pranas Lubinas.

Foto iš Lubino archyvo darė L. Briedis

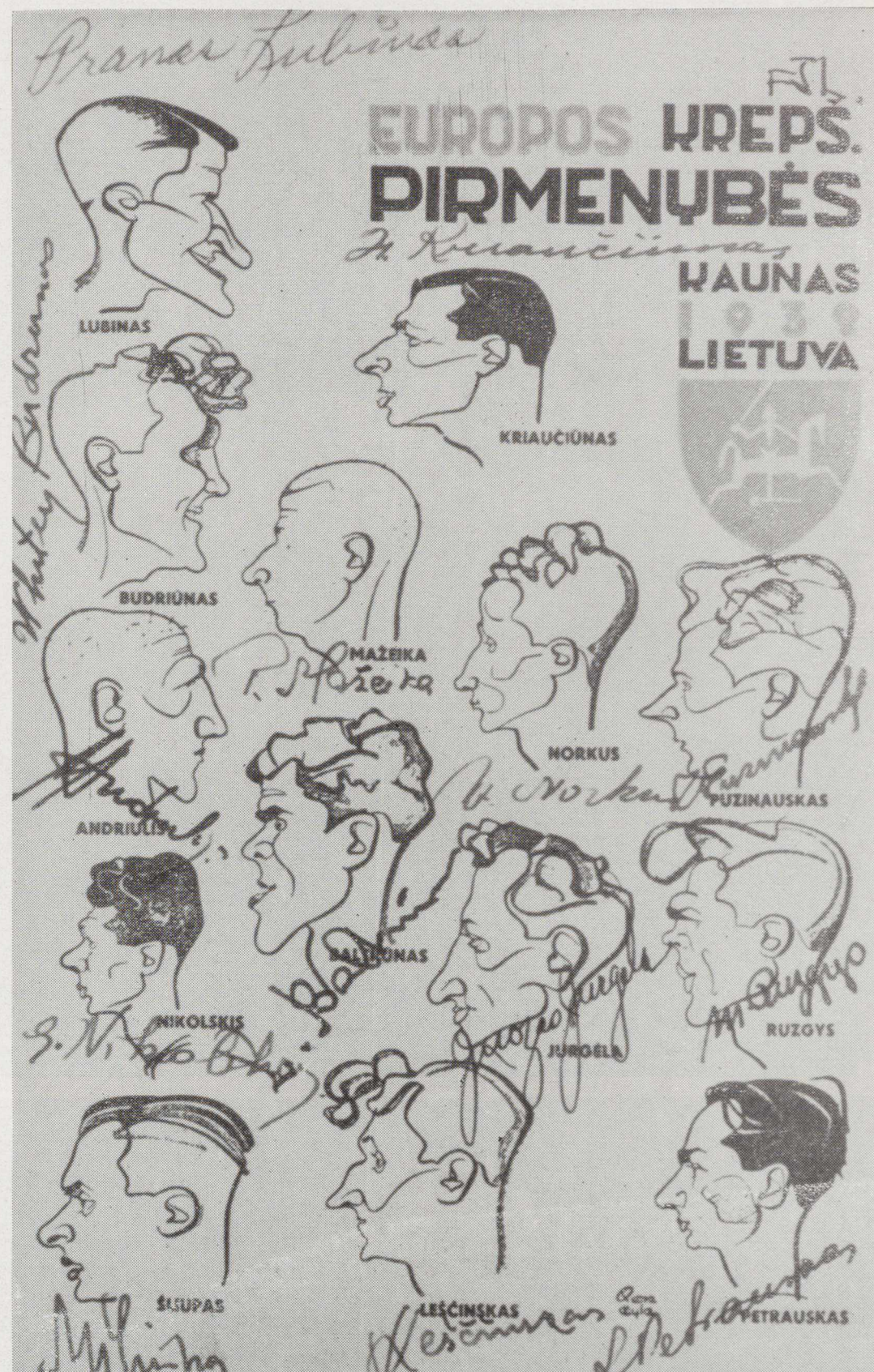
An oil painting representing a scene in Vilnius, capital of Lithuania, hangs on his living-room wall. Lubinas has a collection of many clippings and photographs about himself and his country of origin in the English, Lithuanian, Latvian, Estonian, German, Polish, Spanish, French and Jewish languages. This reporter learned with some surprise that Lubinas owns some films of the 1938 Lithuanian Olympic Games and the 1939 European basketball championship games (35 mm. films purchased by him in Kaunas). These films now have historic value and should receive widespread public attention. They would be of great interest to Lithuanians everywhere if showings could be arranged.

Frank Lubinas' parents were Lithuanian. His father, Konstantinas Lubinas, came from the village of Lukšiai near Alvitai, in the country of Vilkaviškis, while his mother, Antanina Vasiliauskaitė - Lubinas was from Ramongaliai near Vabalninkas. They emigrated to the United States and lived for a time in Boston and in Athol, Massachusetts. Konstantinas Lubinas was a tailor, at first an employee of the Phels-Terkel firm, and later the owner of his own business. About the year 1900, the family settled in Los Angeles, California.

Jeane Hoffman referred to Frank Lubinas as a "perennially young" sportsman in the February 3, 1952 issue of the Los Angeles "Times". Besides winning Olympic and other honors for the United States, Frank Lubinas played a major role in bringing the basketball team of Lithuania to the foremost ranks.

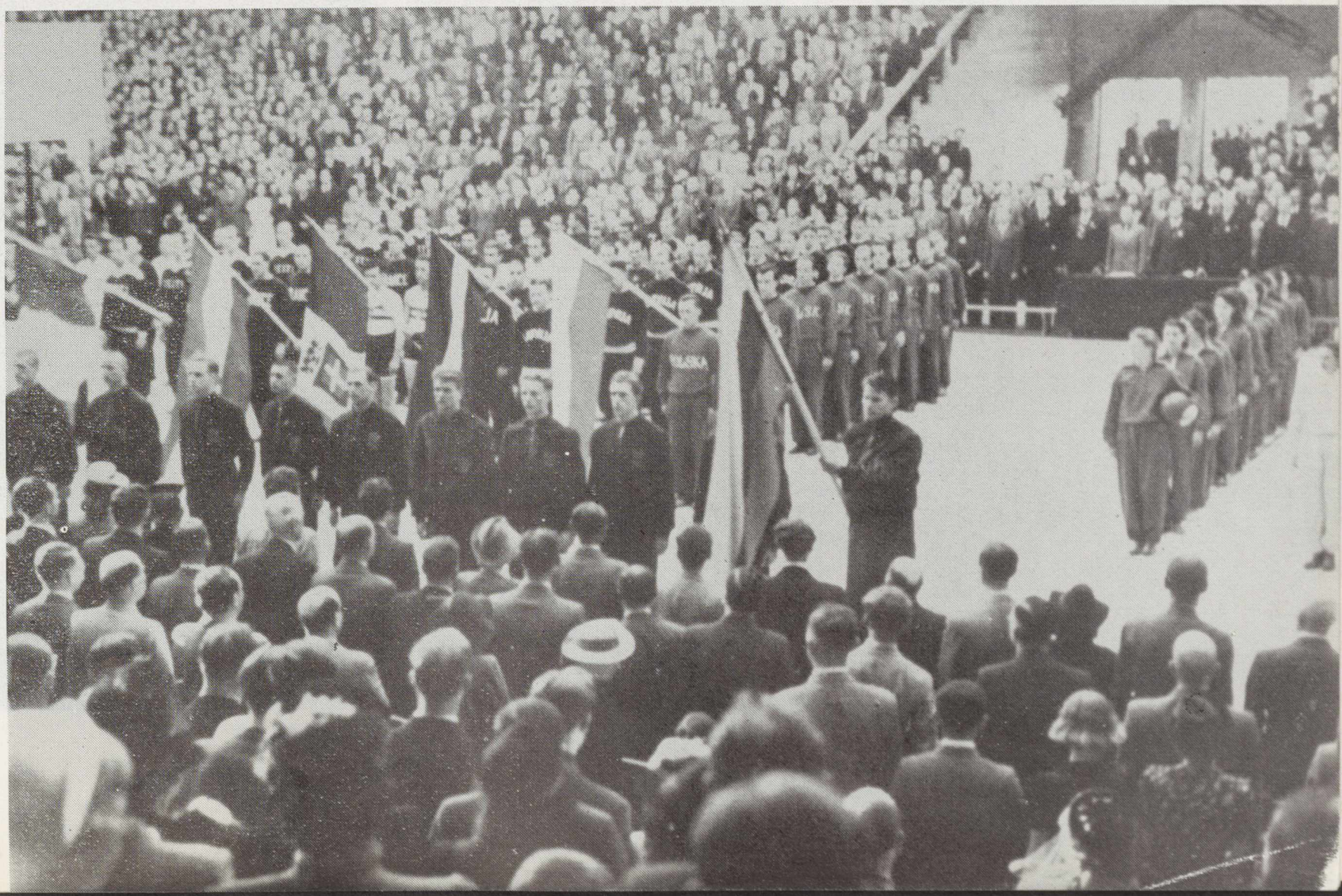
Although he is approaching 47 years of age, he is still playing basketball and continues to win numbers of trophies and medals. He has been named All-American basketball player no less than nine times.

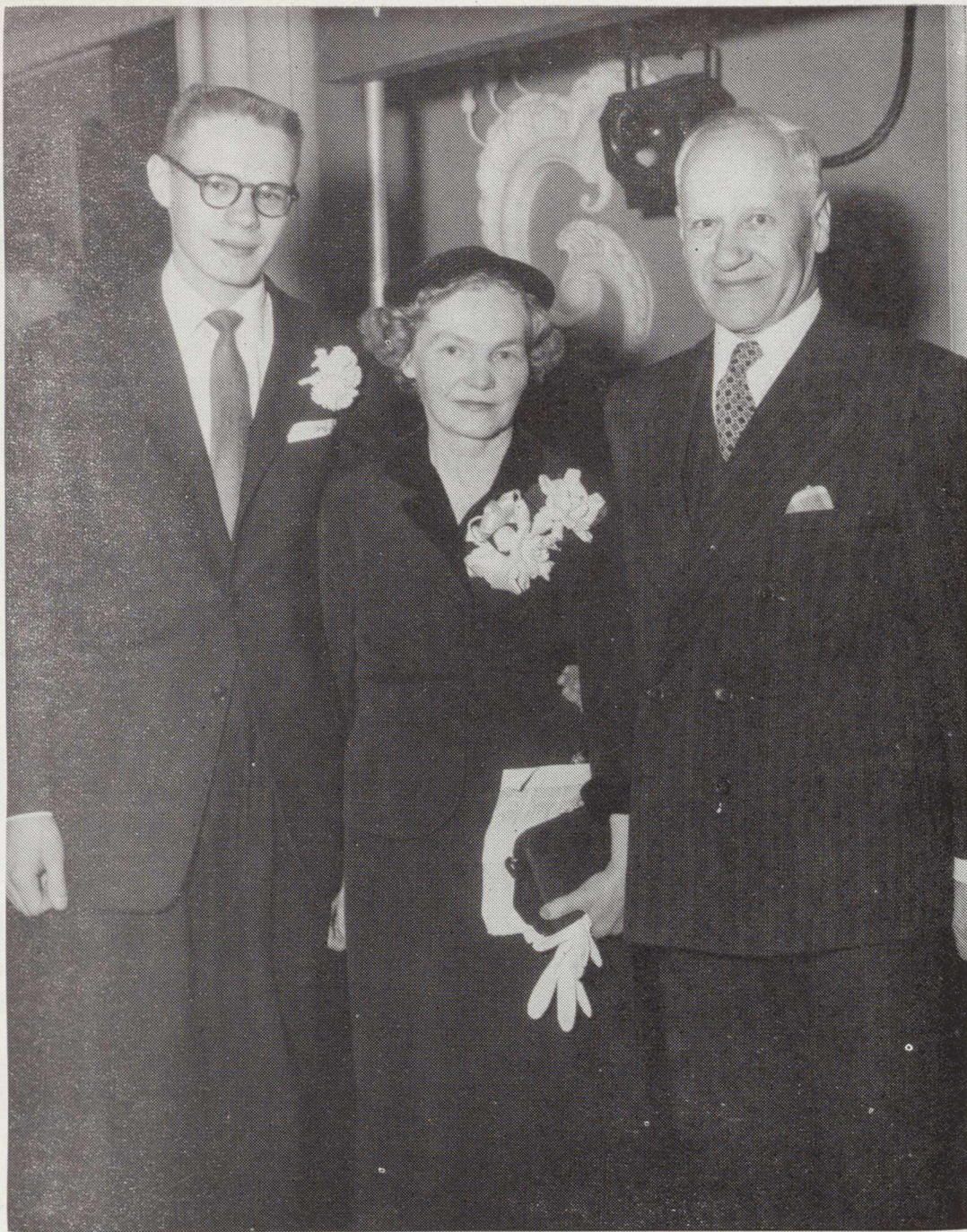
It is our sincere hope that Frank Lubinas will continue to uphold Lithuanian and American traditions of the sport of basketball for many years to come.

CARICATURES OF PLAYERS in European basketball championships. Drawings were done by the artist J. Penčyla (now living in Bogota, Colombia).

EUROPOS KREPŠINIO PIRMENYBIŲ ŽAIDĖJAI pro dailininko J. Penčylos karikatūrinius akinius. (Dailininkas J. Penčyla dabar gyvena Bogotoj, Kolumbijoj).

VOICE OF DEMOCRACY

DIPLOMA TO CONTEST WINNER. Undersecretary of Health and Education Bradshaw Mintener presents diploma and check to national Voice of Democracy contest winner G. Kajeckas (center). Others shown were also winners.

GABRIELIUI KAJECKUI (vidury), Demokratijos Balso varžybų nacionaliniam laimėtojų Sveikatos, Švietimo ir Gerovės pasekretoris, Bradshaw Mintener, įteikia diplomą ir čekį. Kiti trys jaunuoliai taip pat nacionaliniai laimėtojai.

↓
GABRIELIS KAJECKAS, Washington, D. C., poses with his parents after winning national Voice of Democracy Contest. Statements of thanks by winner Kajeckas and his father were printed in the Congressional Record, March, 1956.

GABRIELIS KAJECKAS su tėvais Demokratijos Balso prizų gavimo proga.

MARYTĖ LEKNIUTĖ, Detroit, Mich., is student at Wayne University and winner of Ford scholarship. She is shown wearing Lithuanian costume which she won for essay "A Trip Through Lithuania" in 1954. Marytė also contributes articles to Lithuanian press.

MARYTĖ LEKNIUTĖ, Detroit, Mich., 15 metų amžiaus Wayne un-to studentė, laimėjusi Fordo stipendiją. Paveiksle ji matoma su tautiniu kostiumu, kurį laimėjo 1954 m. Skaučių Sesieryje, už rašinį "Kelionė per Lietuvą". Spauldoje Lekniutė dalyvauja nuo 12 m. amžiaus, rašydama į jaunimo laikraščius ir į "Draugą".

A Press Conference In London

M. BAJORINAS, chairman of the Lithuanian Alliance of Great Britain, with committee of subjugated nations in London gave a press conference which was attended by 40 British newsmen. Bajorinas described present conditions in occupied Lithuania and how Lithuanians felt about B. and K.'s visit to England. The Daily Telegraph, Times and Daily Mail covered the event.

M. BAJORINAS, Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos pirm. Jo iniciatyva Lietuvių namuose Pavergtų Tautų Londono komitetas suruošė anglų spaudai konferenciją, kurioje dalyvavo apie 40 laikraštininkų. Bajorinas padarė išsamų pranešimą apie dabartinę Lietuvos padėtį.

Foto J. Medušauskas

LITHUANIANS MAKE NEWS

● A new ed. of the Lithuanian World Directory is under preparation in Lithuanian and English, superseding the one published four years ago. Prepublication rate of the directory is \$4.00, luxury binding \$5.00. Partial list of contents: Preface, Facts and Figures about Lithuania, Area and Population, Language, Literature, Arts and Crafts, Music, Historical Review, Lithuania in the Period 1918-1940, Soviet Invasion and Occupation, Lithuanians Abroad, Recent Literature on Lithuania in English and Other Languages, etc. Publishers: Lithuanian Chamber of Commerce, Inc., 41 W. 82nd., New York 24, N. Y.

● The 13th vol. of The Illustrated Home Library Encyclopedia, 1956, contains an article on Lithuania with illustrations provided by the Consulate General of Lithuania. The article is commendable in that it gives accurate historical facts and data on present Lithuania.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Lietuvių bendrovė
OVERSEAS CARGO CO.,
atstovaujanti didelę anglų firmą
HAS KOBALD, Londone, siunčia
į Lietuvą ir kitus kraštus siuntinius
su vilnonėmis medžiagomis, mais-
tu, avalyne, vaistais ir kit.
100% garantija — pilnas draudimas.
Visus reikalingus mokesčius sumo-
ka siuntėjas, gavėjui mokėti nieko
nereikia. Siuntiniai siunčiami iš
Londono, Anglijos, tad labai grei-
tas pristatymas.

THE LITHUANIAN DELEGATION of the Subjugated Europ. Nations at Strassburg, Germany, April 11-16. Left to right: Dr. Z. Brinkis, member from Madrid, Spain, Dr. P. Karvelis, representative of VLIK, Engineer J. Vilčinskas, London, England, V. Sidzikauskas, delegation chairman, E. Turauskas, representative of the International Union of Christian Democrats, Colonel J. Lanskoronskis, and M. Gelžinis, representative of VLIK.

LIETUVOS DELEGACIJA PET specialioje sesijoje Strasbourg 1956 m. bal. 11-16 d. d.

● **Danutė Žilinskienė**, Melbourne, Australia, a 1954 graduate in Social Studies, is now on the university staff and teaches Sociology to junior students.

● The University of Sydney, Australia conferred the degree of Master of Arts in Philosophy upon **Vytautas Doniela** for his thesis "The Notion of Essence", which won him first honors. The 170-page work discusses the meaning of essence as set forth by Pythagoras, Plato, Aristotle, Descartes, Leibnitz. Doniela intends to continue his studies in Germany.

● **Dr. K. Kraujelis**, who graduated from engineering school in Lithuania and received his doctorate in the same field in 1947 in Munich, Germany, recently completed experimental laboratory tests on the projected Limingen lake tunnel in Sweden.

● **Dr. A. Maceina** has been invited to lecture at Freiburg University in Germany. He will give a summer course in Dostoyevski's religious philosophy.

● **Artist Paul Puzinas**, Lithuanian Days editor, was awarded the Winsor Newton Award for his oil "Sailboats" at the 26th annual showing of paintings at the Long Island Art League, Douglaston, N. Y., May 6-19. Over 200 artists took part.

● **Soloist Paulius Rutenis**, Adelaide, Australia, will sing in an Australian opera in Melbourne.

SISTER M. BERNARDA, Chicago, Illinois, won first prize for her song "Evening is Still" (words by Bernardas Brazdžionis) in contest sponsored by The Lithuanian Festival of Song committee.

SESUO M. BERNARDA, Chicago, Ill. Dainos Šventės konkurse laimėjusi pirmąją premiją už dainą chorui "Vakaras tylus". Daina įtraukta į Dainų Šventės, įvykstančios š. m. liepos 1 dieną, repertuarą.

● **Sister M. Bernarda**, Chicago, Ill., was born in Lithuania, but came to the U. S. as a child and was educated here. She studied music at the American Conservatory and De Paul University, where she took her Master's degree. Aside from conducting and teaching, Sister M. Bernarda, a nun of St. Casimir, has written a number of musical compositions, a rhapsody and mass among them. She has also Englished Stasys' Šimkus' opera Pagirėnai.

● The May issue of Sport features an illustrated article "Fishing With Jack Sharkey", by Calvin Campbell. Jack Sharkey (žukauskas), now fifty-three, was world heavyweight boxing champ (1932).

MICHIGAN FARM CHEESE

Dairy, Inc.
FOUNTAIN, MICH
Tel.: Fountain 2301

John Andrulis, President
Angie Andrulis, Vice-President

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs lietuviški sūriai.
Užsisakykite, tada patys įsitikinsite.

Taip pat gaminam didelius sūrius subuvimams ir kitoms progoms pagal užsakymą.

Knygų lentyna

“Knygų lentyna — lietuviui inteligentui dar nežinomas baldas” — pasakė Vaižgantas 1920 metais. Per 20 nepriklausomo gyvenimo metų tas baldas ne tik buvo jau dažno inteligento lietuvių bute pastatytas, bet ir knygomis prikrautas.

Norėdamas paskatinti knygų pirkimą, Kultūros Fondas gegužės mėnesį paskelbė liet. knygos mėnesiu. Neužmirškime tuo pasinaudoti.

MAY IS LITHUANIAN BOOK MONTH

The Lith. Cultural Fund has proclaimed May the Month of Books and urges all readers to add to their libraries by buying Lithuanian books from their dealers.

Left: private library of D. Čibas, So. Boston, Mass.; left, bottom: Los Angeles Lithuanians browse through bookstand of V. Prižgintas; right, bottom: youngster of Rochester, N. Y., grows with his books.

KNYGŲ LENTYNA, kurią pats pasidarė ir knygomis per penketą metų pripildė Daurmantas Čibas, So. Boston, Mass. Jei panašias knygų lentynas turėtų visi lietuviai, mūsų knyga neskurstų. Foto D. Čibo

SŲ SKAITYTOJŲ AUGA IR KNYGYNAS... (Pr. Puidokas, Rochester, N. Y., kur knygas platina A. Sabaliauskas).

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ skaitytojas čia gali rasti visas lietuviškos knygos naujienas. Panašių knygų platintojų kaip šis, Los Angeles, Calif., V. Prižgintas, galima rasti nevienoje lietuvių kolonijoje.

Foto L. Briedis

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

AMSTERDAM, N. Y.

WCSS — 1490 kilc.
Lietuviška programa
Sekmadieniais 7—8 val. vakaro
Programos vedėjas — Juozas Olšauskas.
Reikalų vedėjas ir pranešėjas — Leonardas Hartvigas.

Miami, Florida

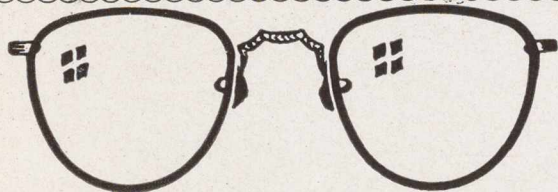
"Lietuvos Aidai" (The Echoes of Lithuania)
Veikia nuo 1955 spalio 15
WMIE, 10.000 Watts, 1140 k.c., kas šeštadienis. 4:30 pp
Vedėja Adolfina Slabaševičiūtė-Skudžinskienė, Miami, Fla.
Lietuviškos žinios, dainos, muzika, skelbimai.
Office: Congress Building Post O. Box 694
Miami, Fla. Phone 3-4882 Miami Beach, Fla

Washington, DC

VOICE OF AMERICA — AMERIKOS BALSAS
Pirmoji programa iš Washingtono
7 val. vak. Lietuvos laiku (16 val. Grinvičo l.) bangomis:
13, 16, 19, 25, 31, 41 ir 251 m.
Ji kart. 9 v. 45 m. vak. (18 v. 45 m. Gr. l.) 41 ir 49 m. b.
Antroji (pusvalandžio) programa iš Europos
Lietuvos l.: 9 v. v. (18 val. Gr. laiku) 19, 25, 31 ir 251 m.
Ji kart.: 12 v. 45 m. naktį (21 v. 45 m. Gr. l.) 41 m. b.
7 v. 15 m. rytą (4 v. 15 m. Gr. l.) 25, 31, 41 ir 49 m. b.
3 v. 30 m. popiet (12 v. 30 m. Gr. l.) 19, 25, 31, 41, 49 m.
Trečioji kasdieninė programa iš Washingtono
Lietuvoje girdima 12 val. naktį (21 val. Grinv. laiku)
19, 25, 31, 41, 49 ir 251 metro banga.
Ji kartojama: 5 val. 45 min. ryto (2 v. 45 m. Gr. l.)
25, 31, 41 ir 49 m. bangomis
3 v. popiet (12 v. Gr. l.) 16, 19, 25 metr. bangomis ir
5 val. popiet (14 v. Gr. l.) 13, 16, 19 ir 25 m. bangomis.

LIETUVIŲ DIENAS

CHICAGOJE UŽSISAKYKITE PAS
BALYS BRAZDŽIONIS
2646 West 71 St., Chicago 29, Tel. PR 8-5374
Taisau visų modelių radijo, televizijos ir
elektros aparatus.

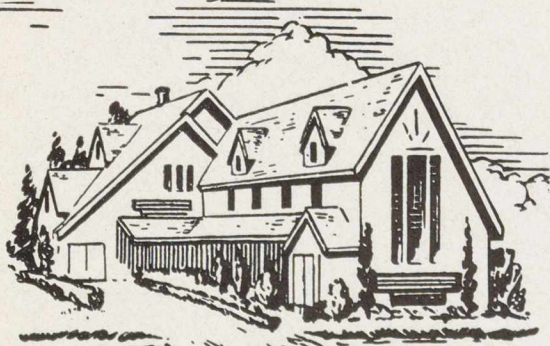

EYES EXAMINED GLASSES FITTED

DR. MICHAEL HOLLINGER

Optometrist

329 W. FIFTH STREET, LOS ANGELES, CAL.
Phone MUtual 1056

Pirma Lietuvių Istaiga Los Angeles
COWLEY & CASPER
Laidotuvių Namas

935 W. Washington Blvd. Los Angeles
Richmond 9-1061 Richmond 9-1062

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas
Rochester, N. Y. - WHEC - 1460 kilocycles
Programa transliuojama kiekvieną sekmadienį
9:30 iki 10:00
Pirmininkas Pranas Saladžius, 309 Alphonse St.
Pirm. pavad. Petras Armonas, 75 Clairmount St.
Sekr. Vytautas Zmuidzinas, 213 Berlin St.
Kasin. Pranas Puidokas, 38 St. Jacob St.
Va.d. narys Ramunė Vilūnaitė, 215 Baird St.
Programos vedėjai: D. Podelytė, R. Vilūnaitė, P. Armonas, A. Cieminis, St. Ilgūnas, Br. Krokys, H. Žemeis, V. Zmuidzinas.

Baltimore, Md.

Lietuvių Melodijos Valandė
Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 - 1:00 vidurdienį
Šios programos vedėjai: Albertas Juškevičius, 4515
Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 809 Scott St., Baltimore 30, Md.
Phone SAratoga 7-7963.

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS
Naujosios Anglijos lietuvių kultūrinė radijo programa
Boston 15, Mass - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:30 iki 1:00 val. pietų metu
Vedėjas - P. Viščinis
31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.
Tel. Brockton 8-1159-R

Lietuvių Radio Korp. Programa
Boston, Mass. - WBMS - 1090 kilocycles
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 val. per pietus
Muzika, dainos ir Magdūtės pasaka
Direktorius S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program
Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Programos pradžia kiekvieną
šeštadienį (Saturday) 1 val. 30 min. po pietų
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Klubas
gimtojo žodžio ir lietuviškosios muzikos
programą transliuoja kiekvieną penktadienį
7:30 iki 8:15 per WDOK, banga 1260
Klubo pirmininkas Juozas Stempužis 1203 E. 74th St.,
Cleveland 3, Ohio.
Programos vedėjas Balys Auginas, 1359 E. 94th St.,
telef. CE 1-5904

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"
Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 1:00 - 1:30 P.M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone BRoadway 32224

Toronto, Ont., Canada

Tėvynės Prisiminimai
CHUM - 1050 banga - Toronto, Ont., Canada
Šeštadieniais nuo 3 val. iki 4:15 po pietų
Programos vedėjas J. R. Šimanavičius, 77 Salem Ave.,
Toronto, Ont., Telefonas OL - 1274

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS 1722 WESTERN AVE.
Phone HO. 9-4600 HOLLYWOOD 27, CAL.

Los Angeles, Calif.

Lithuanian Melody Hour
KOWL - 1580 kilocycles - Santa Monica, Calif.
Saturdays - 10:00 - 10:30 A. M.
Direktorius Bruno Gediminas, 4023 W. 60th Street,
Los Angeles 43, Calif. Phone: AX. 5-2260.
Reikalų vedėjas - George Rudelis, 5027 Zelzak St.,
Encino, Calif.
Programos vedėjas - Bronius Dūda, 1315 McCollum St
Los Angeles 26, Calif.; Phone DU. 2-1595

New York - New Jersey

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valanda
girdima kiekviena šeštadienį, 4:30 - 5:30 val. popiet
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kil., ir 97.9 meg. (FM)
Direktorius - Jokūbas J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J.
Tel. WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
Bendruomenės Balsas
Philadelphia, Pa. - WDAS - 1400 kilocycles
Programa sekmadieniais nuo 3 val. 30 min. po pietų
iki 4 val.
Duoda kultūrinės bei politinės apžvalgas, žinias,
muziką, skelbimus.
Visais reikalais rašyti:
Mr. B. Raugas, 517 Greenwich St., HO. 74178
Pusvalandžius redaguoja: J. Janulaitis, K. Kazlauskas,
A. Klimas, V. Muraškauskas, B. Raugas, J. Skladaitis
ir A. Šileika.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles
Sekmadieniais nuo 12:30 iki 1:00 po pietų
Programos vedėjai - Povilas ir Gertruda Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
1518 Mc Farland Rd., Pittsburgh 16, Pa.
Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, Pa.

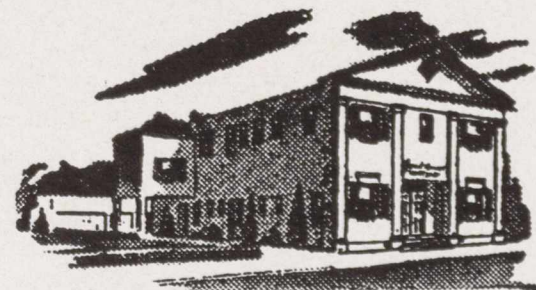
Young Lithuanians of Pittsburgh Radio Program
Pittsburgh, Pa. — WHOD - 860 kilocycles
Sekmadieniais nuo 4:30 iki 5:00 P. M.
Direktorius J. Žilinskas, 2200 Sarah St., Pittsburgh
3, Pa.
Dir. pav. K. Pukas, 1503 Electric Ave., East Pitts-
burgh, Pa.
Programos vedėjas Pranas Saldukas, 5523 Howe Street
(Shadyside), Pittsburgh, Pa.

"YOUR FAVORITE LITHUANIAN AND AMERICAN MELODY HOUR"
Pittsburgh, Pa. - WHOD - 860 kilocycles
Šeštadieniais nuo 6:00 iki 6:30 P. M.
Produced by: Pranas Saldukas, Jurgis Žilinskas, and
Kostas Pukas.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury 5, Conn.

Lietuviams patarnauja jau 25 metus

JONES & HAMROCK MORTUARY

731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 15

NEW TELEPHONE NUMBER
Richmond 9-6091

VISIT TO BASKETBALL ACE (See story inside)